



חיפוש באתר

הרשם לקבלת עדכונים

כתובת האימייל

שלח

שאל את הרב (contact/6/)

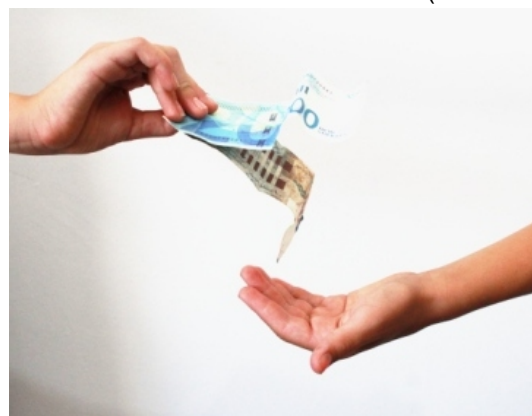
הכי פופולאריים

חוזה שכירות דירה - משפטי ארץ - לחתימה
בעקבות המאמר בספר משפטי ארץ ד - חוזים ודיניהם, מוצ...



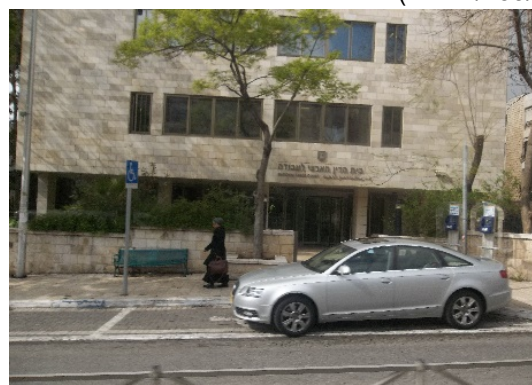
(article/2/)

שטר הלוואה ללא ריבית - משפטי ארץ - לחתימה
בעקבות המאמר בספר משפטי ארץ ד - חוזים ודיניהם, מוצ...



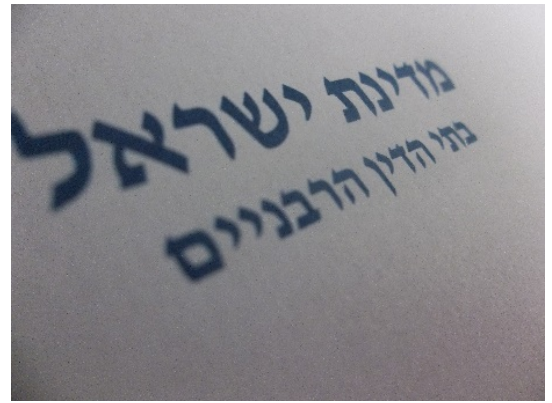
(article/153/)

מטלת ביצוע באזרחות - העסקת בני נוער
סיפור מסגרת זה עוסק בנושא הקרוב לליבם של נערים - נ...



(article/341/)

היתר עגונה שבעלה צמח באמצעות זיכוי גט / בית הדין הרבני 861974/2
במקרים שונים גברים ונשים מוצאים עצמם כבולים לבן זוגם...



(article/195/)

חוצה אחיד בהלכה
התפיסה ההלכתית המקובלת היא, שחתימה על חוצה יוצרת ח...



(article/192/)

תגיות

- ערבות הדדית (tag/15/) חיי אדם (tag/14/) עני המהפך בחררה (tag/9/) דיני חברות (tag/11/)
- סמכות השלטון המקומי (tag/7/) שכנים (tag/6/) דיני עבודה (tag/12/) נזיקין (tag/3/) שכירות דירה (tag/2/)
- פשרה (tag/13/) תיווך (tag/17/) טוהר הנשק (tag/19/) העימות האסימטרי (tag/20/) עדות (tag/21/)
- טוען ונטען (tag/22/) שבועה (tag/23/) דינא דמלכותא - דינא (tag/24/) חזרה מהתחייבות (tag/25/)
- דיני חוזים (tag/26/) קבלן (tag/27/) פיטורי עובד (tag/28/) שומרים (tag/29/) קנסות (tag/30/)
- הוצאה לפועל (tag/68/) רישום בטאבו (tag/32/) אודות המשפט העברי (tag/33/) חוק הבוררות (tag/34/)
- הסתמכות (tag/35/) צדק מקור ראשון (tag/36/) סקירת פסק דין (tag/37/) הפרת חוצה (tag/38/)
- הדין הבינלאומי (tag/39/) על האתיקה הצבאית (tag/40/) הוצאת דיבה ולשון הרע (tag/41/)
- דוגמא אישית (tag/42/) התמודדות עם כשלים (tag/43/) חוזים משפטי ארץ (tag/53/)
- מבוא לאתיקה צבאית (tag/46/) גבורה (tag/48/) מצור (tag/49/) פדיון שבויים (tag/50/) משמעת (tag/52/)
- מכר רכב (tag/54/) אונאה (tag/55/) אתיקה עסקית (tag/56/) ריבית (tag/60/) מיקח טעות (tag/58/)
- קניין (tag/59/) חוקי המדינה (tag/61/) צדקה (tag/62/) זכויות יוצרים (tag/63/) מכר דירה (tag/64/)
- משטר וממשל (tag/65/) כופים על מידת סדום (tag/66/) ערעור (tag/67/) אומדן (tag/69/)
- הוצאות משפט (tag/70/) בתי המשפט (tag/71/) מנהג (tag/72/) הלנת שכר (tag/73/) דבר האבד (tag/74/)
- גרמא ומניעת רווח (tag/75/) מאיס עלי (tag/76/) עדות קרובים (tag/77/) שטר בוררות (tag/78/) חוקה (tag/79/)
- הצעות חוק (tag/80/) כלכלה יהודית (tag/81/) צוואה (tag/82/) היתר עיסקא (tag/83/) הלואה (tag/84/)
- הסכם ממון בין בני זוג (tag/85/) שמיטה (tag/86/) מזונות (tag/87/) ביטוח (tag/88/) היתר עגונה (tag/89/)
- יוחסין - מעמד אישי (tag/90/) ירושה (tag/91/) דיני ראיות (tag/92/) דיני תנאים (tag/93/) גזל (tag/94/)

דין נהנה (tag/95/) שותפות (tag/96/) מוניטין (tag/97/) זכיונות (tag/98/) נישואים אזרחיים ופרטיים (tag/99/)
 השקעות (tag/100/) מחילה (tag/101/) בן המצר - בר מצרא (tag/102/) מקרקעין (tag/103/) מכר (tag/104/)
 עילות גירושין (tag/105/) סדר הדין (tag/106/) המחאה / שיק (tag/107/) מיסים וארנונה (tag/108/)
 היתר לשאת אשה שניה (מאה רבנים) (tag/109/) השבת אבידה (tag/110/) משמורת ילדים (tag/111/)
 הדין הפלילי (tag/112/) דיני משפחה (tag/113/) לימודי אזרחות (tag/114/) בתי הדין הרבניים (tag/115/)
 עבודות אקדמיות (tag/116/) שו"ת משפטי ארץ חלק א (tag/117/) סמכות בית הדין ומקום הדיון (tag/118/)
 כתובה (tag/119/) משפט מנהלי (tag/120/) הסדרי ראייה (tag/122/) השכרת רכב (tag/123/)
 אתיקה צבאית (tag/124/) מתנה (tag/125/) פרשנות חוזה (tag/126/) חוזה לטובת צד שלישי (tag/127/)
 מגורי בני זוג (tag/128/) אונס ואיומים (tag/129/) הקדש ונאמני הקדש (tag/130/)
 חלוקת רכוש ואיזון משאבים (tag/131/) הצמדה (tag/132/) משפטי ארץ ד - חוזים ודיניהם (tag/133/)
 תום לב (tag/134/) פסולי דין (tag/135/) ערך זכויות עתידיות (tag/136/) גיור (tag/137/) משומדים (tag/138/)
 זכרון דברים (tag/139/) עריכת דין (tag/140/) אסמכתא (tag/164/) חשבון בנק (tag/141/)
 נאמנות אב על כשרות בניו (tag/142/) ממזרות (tag/143/) שיעורים במסגרת מרכז הלכה והוראה (tag/144/)
 עד מומחה (tag/145/) עד פסול (tag/146/) מורדת (tag/147/) פוליגרף (tag/148/) זכות עמידה (tag/149/)
 בירור יהדות (tag/150/) כפיית גט (tag/151/) שלום בית (tag/152/) בורות (tag/153/)
 חיובי אב לבניו (tag/154/) דת יהודית (tag/155/) תקנות הדיון (tag/156/) סופיות הדיון (tag/157/)
 הסכם גירושין (tag/158/) תלונת שווא (tag/159/) אפטרופסות (tag/160/) הברחת נכסים (tag/162/)
 פיקציה (tag/163/) התחייבות מופרזת (tag/165/) התיישנות (tag/166/) גט מעושה (tag/167/)
 אבידה ומציאה (tag/168/) קבלת עדות בטלפון או סקייפ (tag/172/) חיוב גבוה מסכום התביעה (tag/171/)
 טענת אי הבנה (tag/173/) בדיקות גנטיות (tag/174/) חקירה וראיה ביוזמת בית הדין (tag/175/)
 מדריך ממוני מעשי (tag/176/) אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות (tag/177/) פרשת שבוע (tag/178/)
 יבום (tag/179/) חדר"ג (tag/180/) חוות דעת לועדת שרים לחקיקה (tag/181/) טוהר המידות (tag/182/)
 צנעת הפרט (tag/183/) תעודות רשמיות של גוים (tag/184/) כשרות משפטית (tag/185/)
 מחשבה מדינית (tag/186/) רוחה יהודית (tag/187/)

מאמרים ומחקרים

קטלוג ספרים

מִתּוֹרֶת הָאָרֶץ ספרי ישיבות ומכונים דתיים לאומיים

(article/1070/)

ישיבת עתניאל - מכון משפטי ארץ - ישיבת בית שאן - ישיבת מעלות
ישיבת מעלה אדומים - מכון תורני אור עציון - מכון שלמה אומן
ישיבת היכל אליהו - ישיבת קריית גת - ישיבת תורת החיים

לפרטים נוספים והזמנות: שהם - 0504580009

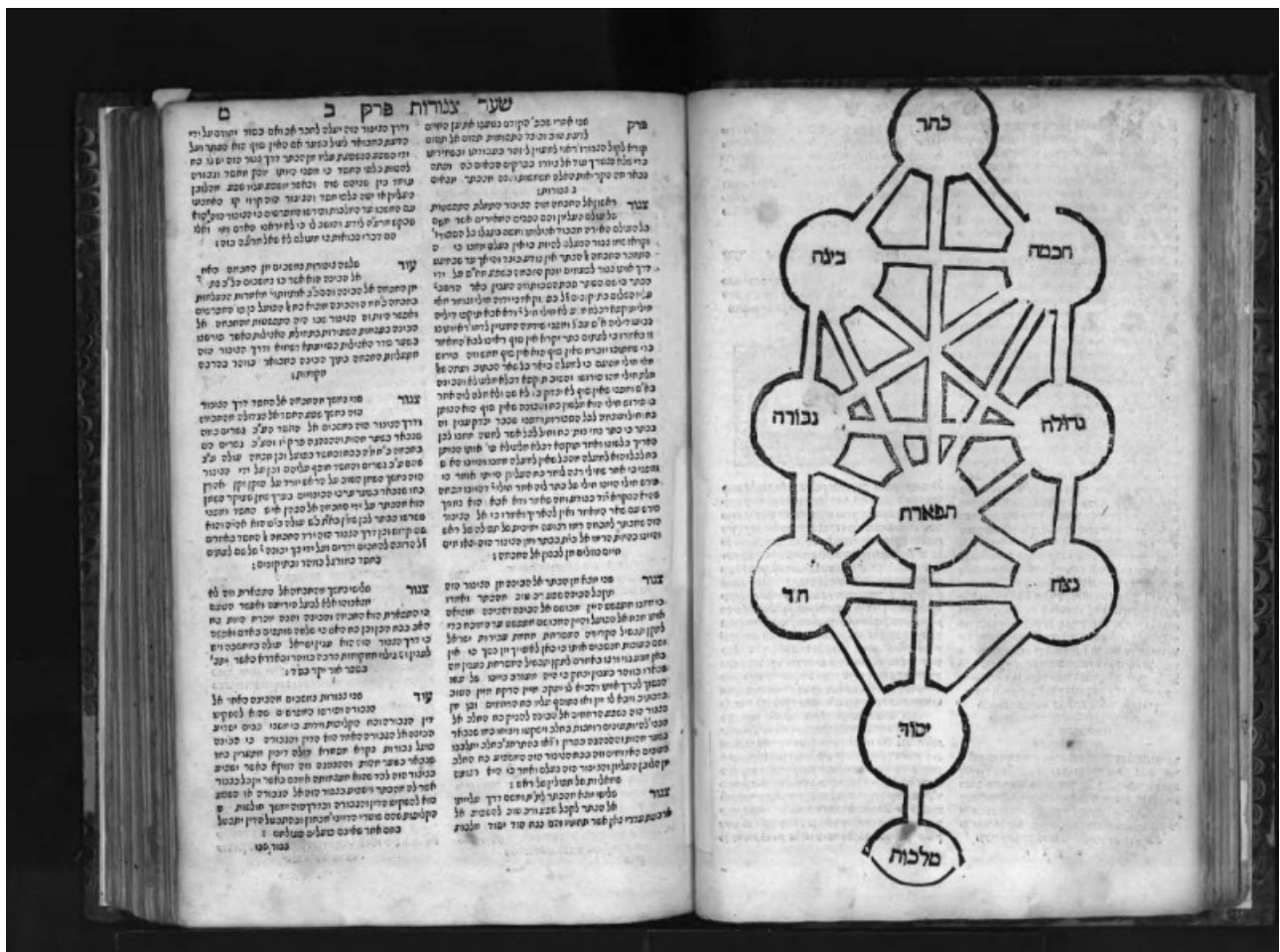
הנציג במקום:

מתורת הארץ - מבצעי שבוע הספר במכון משפטי ארץ

(writer/0/)

מכון משפטי ארץ נוטל חלק מיוזמת "מתורת הארץ" בה חברו ישיבות ומכונים ציוניים למכירה משותפת של ספריהם בשבוע הספר תשע"ח. במסגרת זו ניתן לרכוש ספרים מהוצאות שונות במסגרת מבצע 3 ב-100. כמו כן, נפעיל ביחד דוכן ספרים בגן הפעמון מתאריך כג סיוון תשע"ח (06.06.18) ועד תאריך ל" סיוון תשע"ח (13.06.18) להורדת קטלוג - ראו למטה. להזמנות: בטלפון - שהם: 050-4580009 בדוא"ל - דרך "שאל את הרב" בדף הבית באתר זה

קראו עוד (article/1070/)



(article/1037/)

איסור רמאות במסחר על פי פנימיות התורה

✦ **אתיקה עסקית** (tag/56/)

(writer/0/)**הרב יעקב בנימין** (writer/269/)

בתורה ישנה התייחסות נרחבת לאיסור החמור לרמות במסחר, שמכונה אף בינוני "תועבה". הרב יעקב בנימין בוחן את האיסור על פי פנימיות התורה ומציע שחומרתו נובעת מכך שמידתו של ה' היא מידת האמת, ומכך שהכוח לרמות במסחר מקורו בחכמה המיוחדת שיש בארץ ישראל, שמיועדת ללימוד התורה שבעל-פה. כהשלמה, מובא שמסחר באמונה חשוב במיוחד בגלל שהוא מברר את ניצוצות הקדושה שנפלו בשבירת הכלים. מאמר זה פורסם בספר משפטי ארץ ג: קניין ומסחר, והוא מועלה לאתר לרגל ל"ג בעומר.

קראו עוד (article/1037/)

(article/1028/)



מדיניות הגירה יהודית וגירוש מסתננים - עניי ארץ אחרת בארצנו

(writer/0/) **הרב אברהם גיסר** (writer/25/)

מדיניות הגירה יהודית מבוססת על שני עקרונות: העיקרון הראשון הוא תמיכתנו בקיומן של מדינות לאום, קל וחומר כאשר מדובר במדינת העם היהודי. העיקרון השני, היא החובה לגמול חסד עם כל אדם. בשנת השבעים לחרותנו אנו נדרשים לתת מענה ולמצוא את הדרך הראויה שבה עלינו לנהוג באותם אלפי אנשים אשר הופיעו בשערי מדינת ישראל ללא אישורי כניסה וללא מעמד. למעשה, אל לנו לגרש את המסתננים בכפייה למדינה שלישית, אולם, מותר לנו להפעיל לחץ כלכלי ומשפטי ובכלל זה הטלת מגבלות על חופש התנועה וחופש העיסוק מתוך הנחה שאם אכן המצב במדינה השלישית הוא סביר, יבחרו המסתננים לעבור לשם מרצונם.

קראו עוד (article/1028/)

(article/999/)



תרבות חברתית יהודית עכשיו

כלכלה יהודית (/tag/114/) לימודי אזרחות (tag/81)

(writer/0/) **הרב עדו רכניץ** (writer/3/), **ד"ר חיים כהן** (writer/267/)

הציבור הדתי ואפילו החרדי שותף בחברה הישראלית, אך הוא עושה זאת בתחומים רבים בלי מפה ובלי מצפן. כדי לגבש משנה יהודית משמעותית יש צורך במומחים. להבנתנו, המומחים הנדרשים הם כאלה שיהיו בקיאים ושקועים בעולמה של תורה, אך בה בעת יכירו היטב את התחום המקצועי כתחום התמקצעות משני בחייהם.

קראו עוד (article/999/)

(article/1001/)



התיאוריה הפוליטית של המהר"ם מרוטנברג

✦ עבודות אקדמיות (/tag/186/) מחשבה מדינית (tag/116/)

(writer/0/)(ד"ר יצחק יוסף ליפשיץ (writer/268/)

התמונה המצטיירת מניתוח תפיסתו הפוליטית של המהר"ם עד כה היא של תפיסה כפולה. הקהילה היא שותפות על פי הגדרתה המשפטית הבסיסית בעוד שהגדרתה כקהל קדוש, כהתאגדות קדושה מגדירה רבות מן הפעילויות של הקהילה הלכה למעשה. עבודה זו מבוססת על עבודה לקבלת תואר ד"ר.

קראו עוד (article/1001/)



(article/1017/)

חירות כחובה

❖ **צדק מקור ראשון** (/tag/186/) **מחשבה מדינית** (/tag/33) **אודות המשפט העברי** (tag/36)

(writer/0/) **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

במשפט העברי חירות במובנים רבים היא חובה המוטלת על האדם, חובה שאינה ניתנת לויתור והיא כפויה על האדם בעל כורחו.

קראו עוד (article/1017/)



(article/958/)

כנס הדיינים הי"ג בנושא: פיצוי על מניעת רווח

❖ **תקנות הדיין** (/tag/61/) **חוקי המדינה** (tag/156)

(writer/0/)

כנס הדיינים הי"ג ביוזמת מכון משפטי ארץ ומכון הליכות עם ישראל. הכנס עסק השנה בסוגיית חיוב על מניעת רווח. נושא זה עולה לעיתים מזומנות בבית הדין, כגון במקרה של שוכר שאיחר מלפנות את הדירה, וגרם אובדן רווח למשכיר שלא הצליח להשכיר את הדירה במהלך החורף. דוגמא נוספת היא אדם שנמנע מלפרוע את חובו במשך תקופה ארוכה, ובעל החוב דורש לקבל את הקרן עם פיצוי על אובדן הרווח על תקופת העיכוב. בכנס נסקרו השיטות השונות וניתנו המלצות כפי שמובא בתקציר הכנס ובנייר העמדה שהציג והכין הרב חיים בלוך ראש כולל "משפטי ארץ".

קראו עוד (article/958/)

אתר זה הינו אתר מפר זכויות יוצרים

בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי בחיפה

בת.א. 17-09-32988 זיר"ה (זכויות יוצרים ברשת האינטרנט) בע"מ נ' פלוני אלמוני

הגישא לאתר זה נחסמה.

מי שמוצא עצמו נמגע מהחלטת בית המשפט מוזמן לפנות בבקשה מתאימה לבית המשפט המחוזי בתיק הנ"ל.

(article/942/)

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 29.11.2017 הודעה זו מהווה תחליף המצאה

של כתב התביעה לפי סעיף 498 לתקנות סדר הדין האזרחי (התשמ"ד-1984)

והנתבע מוזמן לסור למזכירות בית המשפט או למשרדי ב"כ התובעת לקבל עותק מכתב התביעה.

הצעת חוק זכות יוצרים (תיקון מספר 5), התשע"ח-2017💡 **חוות דעת לועדת שרים לחקיקה** (/tag/63/) **זכויות יוצרים** (tag/181)**(writer/0/)** **הרב עמנואל נהון** (writer/244/)

נייר העמדה תומך בהצעת החוק המעדכנת את חוק זכויות יוצרים הכוללת שלושה סעיפים מרכזיים: א. איסור על הגשה של תוכן שנעשה בו הפרה של זכויות יוצרים, גם באופן עקיף. ב. לאפשר צו מניעה לצד שלישי - כגון ספק אינטרנט - למנוע גישה לאתר מפר זכויות יוצרים. ג. לאפשר צו לחשיפת זהות המפר. מסקנות הסקירה היא שהצעת החוק עולה בקנה אחד עם עקרונות המשפט העברי: א. ראוי לאסור גם פגיעה עקיפה, מן הטעם של טובת הציבור. ב. ראוי לאפשר להוציא צו מניעה לצד שלישי, על בסיס המודל של ה'חרם' שהיה נהוג בקהילות על מדפיסי הספרים, ומהטעם שהצד השלישי נחשב לשותף. ג. על אף הכללים המחמירים שנוקט המשפט העברי ביחס לכללי לשון הרע, ראוי לאפשר לבית המשפט להוציא צו לגילוי זהותו של המפר, כיוון שכאן מדובר בלשון הרע לתועלת העמדתו לדין ופיצוי הנפגע.

קראו עוד (article/942/)

(article/928/)

**מבוא לתורת המשפט: בין משפט וצדק אלוקי לצדק אנושי**💡 **אודות המשפט העברי** (/tag/24/) **דינא דמלכותא - דינא** (/tag/13/) **פשרה** (tag/33)**(writer/0/)** **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

במאמר נבחנת שאלת היחס בין המשפט והצדק האלוקי לבין הצדק האנושי בכמה מישורים: צדק אנושי ככלי פרשני ודרישת "טעמא דקרא"; צדק אנושי במקביל לתורה – המתבטא ביחס לדין "הישר והטוב", ודיני פשרה; היחס לתקנות חז"ל שבהן בא לידי ביטוי צדק אנושי; מעמדם של תקנות של גופים פוליטיים; ושאלת היחס שבין חוקי התורה לחוקי אומות העולם. בפתח הדברים הוגדר הצדק האנושי ככולל מרכיב של שיקול דעת ולא רק כציות עיוור, ומסקנתו העיקרית היא כי לצד זה שברור שהתורה משקפת את הצדק האלוקי אשר על פיו האדם אמור לבנות את המערכת הערכית שלו. התורה כוללת צדק אלוקי הניתן להבנה על ידי כל באי עולם. ובנוסף האדם נדרש לשימוש בצדק אנושי

אשר בא לידי ביטוי במקרים רבים כגון בעבודת הדיין כשהוא מפרש את חוקי התורה, וכאשר הוא מכריע בדיני פשרה; כאשר חכמי התורה באים לתקן תקנות; וכן הוא אמור להנחות את המנהיגות הפוליטית בעת שהיא מחוקקת חוקים ומקבלת החלטות.

קראו עוד (article/928/)



(article/934/)

חסינות לראש הממשלה - "החוק הצרפתי" בראי המשפט העברי

✎ **הדין הפילי** (/tag/181/) **חוות דעת לועדת שרים לחקיקה** (tag/112)

(writer/0/) **הרב עמנואל נהון** (writer/244/)

המלצתנו היא להעניק חסינות לראש הממשלה יחד עם מנגנון פיקוח, בדומה למנגנון המצוי בסעיף 4 לחוק חסינות חברי הכנסת תשי"א-1951.

קראו עוד (article/934/)



(article/880/)

חוות דעת בעניין הצעת החוק להפחתת האחריות האישית של עובדים ברשויות המקומיות

🔑 חוות דעת לועדת שרים לחקיקה (/tag/182/) טוהר המידות (tag/181)

(writer/0/) הרב עמנואל נהון (writer/244/)

סעיף 221 לפקודת העיריות, מסמיך את משרד הפנים לחייב עובד ציבור ברשויות מקומיות באחריות אישית לכספים שהוצאו בניגוד לנהלים, במצב בו הוא פעל בצורה לא חוקית, או בהתנהגות רשלנית או רעה. הצעת החוק החדשה מבקשת לצמצם סמכות זו למקרים בהם הוכח שעובד הציבור פעל בכוונה לגרום נזק. מסקנת חוות הדעת היא שהחוק הנוכחי מתאים למשפט העברי, ועל כן ההמלצה היא להתנגד להצעת החוק. עם זאת, בחוות הדעת ישנה הבהרה שהחבות של עובד ציבור היא רק כאשר הייתה רשלנות ולא כאשר נעשתה טעות, ובהתאם לכך יש לשנות את לשון הסעיף "שנגרמו בשל התרשלנות או התנהגותו הרעה או בכל סכום שהיה צריך להביא בחשבון ולא הביא", ולכתוב במקומו "שנגרמו בשל התרשלנות, כאמור בסעיפים 35 ו-36 לפקודת המזיקין [נוסח חדש]".

קראו עוד (article/880/)



(article/908/)

סקר עמדות עורכי דין בנוגע לבוררות ודין תורה



(writer/0/)

מכון משפטי ארץ עורך סקר עורכי דין בנוגע לבוררות ודין תורה - נודה אם תשיבו על השאלות

קראו עוד (article/908/)

(article/889/)



היועץ התורני של החוק

📌 חוות דעת לועדת שרים לחקיקה (tag/181/)

(writer/0/) הרב עדו רכניץ (writer/3/)

המשפט העברי הולך ונכנס למערכת הכללית ומוזכר לא אחת בפסקי דין. ומה קורה ברשות המחוקקת? במושב החורף הקרוב בכנסת ייעזרו בבחרינו בייעוץ מיוחד שיביא את דעת התורה אל המליאה, ובשאיפה גם אל ספר החוקים. ראו דוגמאות לחוות דעת בתגית "חוות דעת לועדת שרים לחקיקה"

קראו עוד (article/889/)

אוניברסיטת בר-אילן

סמכות רבנית מול סמכות משפטית:

מניעיהם של מתדיינים בציבור הדתי-לאומי בבחירת ערכאה שיפוטית בסכסוכים אזרחיים

לילך אמיתי-אפלטון

עבודה זו מוגשת כחלק מהדרישות לשם קבלת תואר מוסמך בתכנית הבין-תחומית ללימודי ניהול ויישוב סכסוכים ומשא ומתן, אוניברסיטת בר אילן

רמת-גן

התשע"ד

(article/457/)

מניעיהם של מתדיינים בציבור הדתי-לאומי בבחירת ערכאה שיפוטית בסכסוכים אזרחיים

בתי הדין הרבניים (/tag/71/) בתי המשפט (tag/115)

(writer/0/) לילך אמיתי אפלטון (writer/205/)

מחקר זה חקר את נושא הסמכות המשפטית של בתי הדין הדתיים-פרטיים מול בתי המשפט האזרחיים. מטרת המחקר הייתה לזהות ולבחון את מניעיהם של מתדיינים מהציבור הדתי-לאומי, בבחירת ערכאה שיפוטית בבית דין רבני-פרטי או בבית משפט אזרחי והאם ישנה אידיאולוגיה סדורה הנובעת מהמניעים שהתגלו. ב- 81% מהראיונות נבחר בית הדין הרבני-פרטי כאפשרות העדיפה להתדיינות בסכסוכים אזרחיים על פני בית המשפט האזרחי. המניעים המרכזיים אשר הביאו 78% מהמראיינים להעיד כי בעת סכסוך אזרחי בחרו/יבחרו בערכאה שיפוטית בבית דין רבני-פרטי הינם: יעילות המערכת ומעמדו הדתי של בית הדין.

קראו עוד (article/457/)



(article/766/)

מכון משפטי ארץ זכה בפרס כץ



(writer/0/)

ביום א' האחרון התקיים בירושלים טקס הענקת פרס כ"ץ ליישום ההלכה בחיים המודרניים לזוכים: מכון משפטי ארץ, הרב שלמה דיכובסקי, הרב ד"ר מרדכי הלפרין, ומכון התורה והארץ.

(article/766/) קראו עוד



(article/658/)

הגשת תלונה במשטרה על הטרדות

📌 **הדין הפלילי** (/tag/61/) **חוקי המדינה** (tag/112)

(writer/0/) **הרב אריה כץ** (writer/127/)

מותר להגיש תלונה במשטרה במקרה של תקיפה או הטרדה מינית, ואין בכך איסור 'מוסרי'. המאמר פורסם בכתב העת אמונת עתיד 115.

קראו עוד (article/658/)



**מכון
משפטי
ארץ**

קולט אברכים

מתחילים חו"מ חלק ג' באלול, הלימודים בעפרה
תוכנית ייחודית שכוללת לימוד חושן משפט בעיון, היכרות
עם יישומי משפט התורה בימינו ועם המשפט הנוהג

נותרו
שלושה
מקומות
אחרונים

אפשרות לשילוב במכון המחקר

מלגה יפה למתאימים

לפרטים: הרב חיים בלוך 052-8990155

(article/739/)

מכון משפטי ארץ קולט אברכים לשנה"ל תשע"ח



(writer/0/)

מתחילים חו"מ חלק ג' באלול, הלימודים בעפרה. תוכנית ייחודית שכוללת לימוד חושן משפט בעיון, היכרות עם יישומי משפט התורה בימינו ועם המשפט הנוהג. אפשרות לשילוב במכון המחקר, מלגה יפה למתאימים. לפרטים: הרב חיים בלוך 0528-990155

(article/739/) קראו עוד

(article/743/)



עבודת ילדים בחופשת הקיץ

(tag/12/) דיני עבודה

(writer/0/)(writer/16/) הרב אורי סדן

אוניברסיטת בר אילן

המחלקה למדעי המדינה

מדינת התורה והדמוקרטיה הישראלית

אוריה אדלר

(article/357/)

עבודה זו מוגשת כחלק מהדרישות לקבלת תואר מוסמך

במחלקה למדעי המדינה של אוניברסיטת בר אילן

תשס"ט

רמות גן

מדינת התורה והדמוקרטיה הישראלית

✦ **משטר וממשל** (/tag/186/) **מחשבה מדינית** (/tag/116/) **עבודות אקדמיות** (tag/65)**(writer/0/)** **ד"ר אוריה אדלר** (writer/167/)

מחקר זה מצביע על שלוש גישות בהבנת המושג מדינת התורה. הראשונה (שאותה מייצג ישעיהו ליבוביץ) שוללת את קיומו, שכן ההלכה שהתפתחה בגלות אינה מתאימה למדינה יהודית ריבונית. גישה זו לא התקבלה כלגיטימית על ידי הציבור הדתי (אורתודוקסי), שכן היא טוענת שיש לשנות את התוכן ההלכתי על ידי שימוש בכללים שאינם מקובלים כנכונים הלכתיים. הגישה השנייה טוענת כי המושג אינו אלא סיסמא בלבד. גישה זו רואה את ההלכה כמחייבת, אך טוענת כי ההלכה אינה מתייחסת למדינה, אלא ליחידים המרכיבים אותה. כך, ההלכה אינה מתייחסת אל הצבא, אך החיילים המרכיבים את הצבא מחויבים לשמור מצוות, כדוגמת שבת וכשרות. הגישה השלישית רואה את התורה כמנחה את כל אורחות חיה של מדינה: את תחומי המדיניות, החוק והמשפט. מבחינה תיאורטית, גישה זו שואפת ללמוד הנחיה תורנית לכל שאלה ציבורית והתנהגות פוליטית. יש לראות בכך שאיפה ליצירת מדינת תורה מן היסוד, כאשר הסוגיות המרכזיות בכל תחום יילמדו מהתורה. מובן, שקשה למצוא בתורה הנחיה תורנית מקפת שכזו. המחקר עוסק בגישה זו, הנותנת משמעות עמוקה למדינת התורה. הסוגיות המרכזיות העולות כתוצאה מהבנה זו של מושג מדינת התורה הן התוכן התורני של מדינת התורה, ומעמדם של חכמי התורה בה.

קראו עוד (article/357/)

(article/685/)



שכירות דירה 1 – מהות, יצירה, תשלומים

📌 שכירות דירה (/tag/176/) מדריך ממוני מעשי (tag/2)

(writer/0/) **הרב אהרן פלדמן** (writer/103/)

מאמר זה הוא הראשון מתוך סדרה של המדריך ההלכתי לשוכר ולמשכיר. חלק זה עוסק בהגדרת השכירות, בדרכים שהיא נוצרת ובדמי השכירות. בחלקים הבאים נידונים סוגיות נוספות, כגון תקינות הדירה המושכרת וחובת התיקונים במקרה של תקלות, וכן בדרכי סיום השכירות ובאפשרות להעביר את השכירות לשוכר חלופי.

קראו עוד (article/685/)

(article/686/)



שכירות דירה 2 - תקינות ותיקונים

📌 שכירות דירה (/tag/176/) מדריך ממוני מעשי (tag/2)

(writer/0/) **הרב אהרן פלדמן** (writer/103/)

מדריך הלכתי לשוכר ולמשכיר - חלק שני. חלק זה עוסק בשאלה המצויה של חלוקת האחריות לתיקונים במושכר ולפתרונות במקרה שאחד הצדדים אינה מבצע את חלקו. לחלקים נוספים לחצו על תג - מדריך ממוני מעשי

(article/687/)



שכירות דירה 3 - משכיר שאינו מתקן את התקלות שבאחריותו

📌 שכירות דירה (/tag/176/) מדריך ממוני מעשי (tag/2)

(writer/0/) **הרב אהרן פלדמן** (writer/103/)

מדריך הלכתי לשוכר ולמשכיר - חלק שלישי. חלק זה עוסק בשאלה מה יכול לעשות שוכר כאשר המשכיר אינו מתקן את התקלות שבאחריותו. לחלקים נוספים לחצו על תג - מדריך ממוני מעשי

קראו עוד (article/687/)

(article/688/)



שכירות דירה 4 - הפסקת השכירות

📌 שכירות דירה (/tag/176/) מדריך ממוני מעשי (tag/2)

(writer/0/) **הרב אהרן פלדמן** (writer/103/)

מדריך הלכתי לשוכר ולמשכיר - חלק רביעי ואחרון. חלק זה עוסק בהפסקת השכירות על ידי אחד הצדדים קודם לתאריך שנקבע בחוזה. לחלקים נוספים לחצו על תג - מדריך ממוני מעשי

קראו עוד (article/688/)

לשכת עורכי הדין בישראל - ועד מחוז ירושלים
THE ISRAEL BAR - JERUSALEM DISTRICT COMMITTEE
نقابة المحامين في إسرائيل - اللجنة القلوية - القدس



מחוז מרכז (בהקמה)
לשכת עורכי הדין בישראל
The Israel Bar Association - Central District



לשכת עורכי הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION
نقابة المحامين في إسرائيل
הוועד המרכזי



ועדת קשר



ועדת הקשר בנימין בשיתוף מכון משפטי ארץ
ועדה משותפת מחוז מרכז ומחוז ירושלים



עו"ד מרים גולדפישר



עו"ד דנית יזדי



עו"ד בנימין גרוסמן



עו"ד אבינעם גואלמן

נשיאות הוועדה:

עו"ד אבינעם גואלמן, יו"ר (משותף) ועדת בנימין

עו"ד בנימין גרוסמן, יו"ר (משותף) ועדת בנימין

עו"ד דנית יזדי, סגנית יו"ר ועדת בנימין

עו"ד מרים גולדפישר, סגנית יו"ר ועדת בנימין

כ"ט ניסן תשע"ז | 25.4.2017 | יום שלישי | 18:45-21:00 | אולפנת עפרה

**ערב עיון בנושא: השקת ספר משפטי ארץ ד: חוזים ודיניהם
חוק יסודות המשפט לאן?**

18:45-19:00

התכנסות וכיבוד קל

19:00-19:20

דברי ברכה

עו"ד אפי נוה, ראש לשכת עורכי הדין בישראל

עו"ד אבי חמי, ממונה מחוז מרכז (בהקמה)

עו"ד, פסיכולוג, ד"ר (קרימינולוגיה) ינון היימן, יו"ר מחוז תל אביב והמרכז

עו"ד אשר אקסלרוד, יו"ר מחוז ירושלים

אבי רואה, ראש מועצת מטה בנימין ויו"ר מועצת יש"ע

19:20-19:40

"חווה אחיד" בהלכה

הגאון הרב דוד לאו, הרב הראשי לישראל

19:40-20:00

חוזים על פי ההלכה בעבודת עורך הדין

עו"ד חייא גרינבוים

20:00-21:00

פאנל בנושא: הצעת חוק יסודות המשפט - על הדרך והמטרה

מנחה הפאנל: עו"ד אבינעם גואלמן

בהשתתפות: עו"ד הרב אברהם גיסר, יו"ר מכון משפטי ארץ

ד"ר בנימין פורת, ראש המכון לחקר המשפט העברי, האוני' העברית; המכון הישראלי לדמוקרטיה

ד"ר יצחק נטוביץ', משנה ליו"ר לשכת עורכי הדין; יו"ר ועדת משפט עברי

פרטי נשיאות ועדת הקשר:

עו"ד אבינעם גואלמן agoelman@zahav.net.il

עו"ד בנימין גרוסמן b@kamm.co.il

עו"ד דנית יזדי danit1@binyamin.org.il

עו"ד מרים גולדפישר goldm778@gmail.com

ההרשמה באתר www.tabar.org.il

או באמצעות מענה טלפוני במס' 077-9555020 (על הזמנה טלפונית יתווסף תשלום של 4 ש"ח לכל הזמנה)

מחוז
מרכז

(article/663/)

ערב השקת ספר משפטי ארץ חלק ד ופאנל על חוק יסודות המשפט

(writer/0/)

יתקיים ביום ג', כ"ט ניסן תשע"ז, 25.04.17 בשעה 18:45 בגלריה בעפרה (ולא כפי שכתוב במודעה המצורפת) יישא דברים: הרב דוד לאו על חוזים אחידים ולאחר מכן פאנל על הצעת חוק חוק יסודות המשפט פרטים מלאים במודעה המצורפת.

קראו עוד (article/663/)



(article/684/)

סיכום ערב השקת ספר משפטי ארץ חלק ד ופאנל על חוק יסודות המשפט

✦ משפטי ארץ ד - חוזים ודיניהם (tag/133/)

(writer/0/)

קראו עוד (article/684/)



(article/643/)

מדוע אין בהלכה דין פלילי אפקטיבי?

✦ הדין הפלילי (tag/112/)

(writer/0/)(writer/3/) הרב עדו רכניץ

המשפט הפלילי ההלכתי נתפס ככזה שעוסק אך ורק בגמול, שגם הוא "משפט צודק אמיתי". לכן הוא עוסק בענישה חמורה במקרים החמורים ביותר, ולא נותן מענה למצבי הביניים. אין במשפט הפלילי ההלכתי מענה לצרכים האחרים של המשפט הפלילי שהם תכליתיים. צרכים אלה ממומשים על ידי הציבור ושלוחיו, כיון שמטבעם, הם בעלי אופי תכליתי ולא בעלי ערך כשלעצמם.

קראו עוד (article/643/)

מהם היסודות האמוניים-יהודיים שבבסיס תפיסתו המדינית של ד"ר יעקב הרצוג? האם הם השפיעו על עשייתו המדינית? ואם כן, כיצד?

יצחק ליאור ואזנה-נצרים
ת.ז. 022818165
בהנחייתו של פרופסור ראובן אנוך

עבודת גמר מחקרית (תזה) המוגשת כמילוי חלק מהדרישות לקבלת התואר "מוסמך אוניברסיטה" במחלקה

(article/656/)

אוניברסיטת אריאל בשומרון
הפקולטה למדעי החברה והרוח
המחלקה למורשת ישראל

אדר תשע"ה
מרץ 2015

מהם היסודות האמוניים יהודיים שבבסיס תפיסתו המדינית - של ד"ר יעקב הרצוג? האם הם השפיעו על עשייתו המדינית? ואם כן, כיצד?

❖ עבודות אקדמיות (/tag/186/) מחשבה מדינית (/tag/65/) משטר וממשל (tag/116) (writer/0/)
(writer/253/)

האם ישנם עקרונות יהודיים למדיניות חוץ? האם יש מי שטרח לתרגמם לשפת המעשה המדיני-דיפלומטי? באילו מישורים מתנהל המפגש המדיני בין מדינת ישראל לאומות העולם בימינו? מה ההשלכות שיש לכך על גיבוש המדיניות ועל ניהול מערך ההסברה? הרב ד"ר יעקב הרצוג ז"ל היה מן המדינאים המזהירים שקמו למדינת ישראל. במשנתו ובפעולותיו לאורך השנים ניתן לראות שיטה יהודית אותנטית ומעמיקה של הגות מדינית חדשנית ורלוונטית לימינו אלה.

קראו עוד (article/656/)

(article/657/)



דיני שכירות דירה חלק א: מהות, יצירה, תשלומים

שכירות דירה (tag/2/)

(writer/0/)**הרב אהרן פלדמן** (writer/103/)

להלן מאמר ראשון מתוך ארבעה העוסק בדיני שכירות דירה. חלק זה עוסק במהותה של השכירות, באופנים ליצירתה ובמועדי התשלום. המאמר פורסם בכתב העת אמונת עתיד 112.

קראו עוד (article/657/)

(article/437/)



מבצע! רישום מוקדם להזמנת ספר משפטי ארץ: חוזים ודיניהם

(writer/0/)

הצטרפו לדיינים, לשופטים, לעורכי הדין ולרבנים שכבר נרשמו. ביום הראשון למבצע נרשמו מעל 40 מעוניינים!

קראו עוד (article/437/)

(article/481/)



מאבק יסודי: על ההצעה לתיקון חוק יסודות המשפט

אודות המשפט העברי (/tag/61/) חוקי המדינה (tag/33/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

אחת הסוגיות העומדת לפתחה של הכנסת במושב החורף הקרוב היא ההצעה לתיקון חוק יסודות המשפט התש"ם-1980. היחס שמציג חוק יסודות המשפט לדין העברי מעורפל ונתון לפרשנות. הצעת חוק מנסה להבהיר את הנושא, אבל יוקרתו של המשפט העברי תשוב לשיאה כשהביקוש לו יתרחב.

קראו עוד (article/481/)

(article/480/)



לכבוד ראש השנה: מלכות שמים וארץ

💎 **משטר וממשל** (/tag/186/) **מחשבה מדינית** (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (tag/65)

(writer/0/) **הרב יעקב אריאל** (writer/4/)

השלטון האנושי לגיטימי רק כאשר הוא פועל בהתאם לרוח התורה ורצון הקב"ה. קווים לדמות השלטון הרצוי ומעט על רבנים ופוליטיקה פורסם במוסף צדק של מקור ראשון, גיליון 788

קראו עוד (article/480/)

(article/515/)



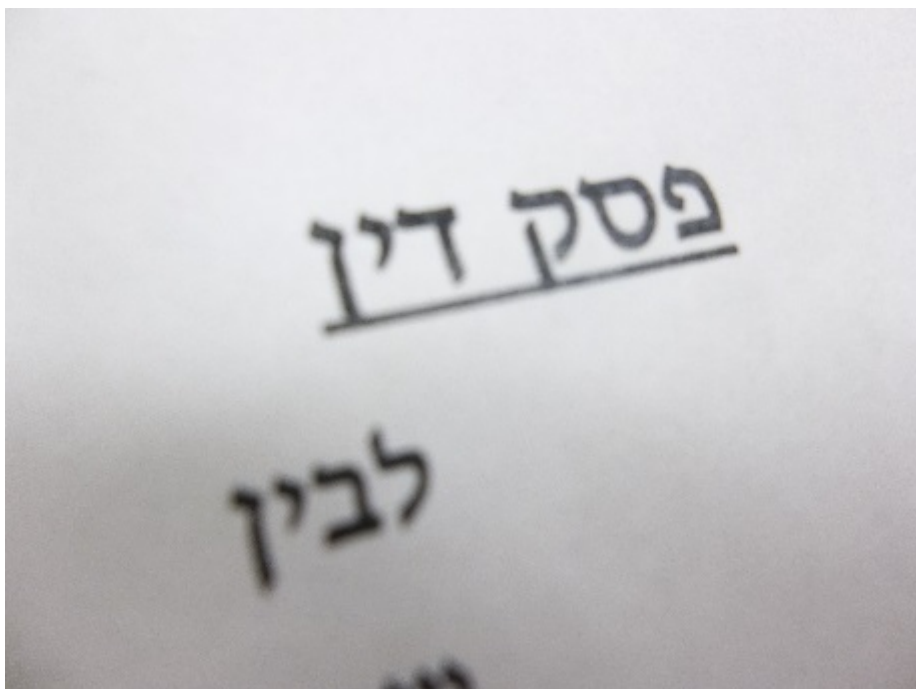
דיון שלא בפני בעל דין

💎 **סדר הדין** (tag/106/)

(writer/0/) **הרב הלל גפן** (writer/31/)

כיצד על בית הדין לנהוג במקרה שהוא מוסמך לדון על פי חוק אולם הנתבע מסרב להגיע לדיון? בכך עוסק המאמר הבא

(article/533/)



'שלום בית': התערבות ביישוב משברי נישואין ובמניעתם בהלכה ובמשפט

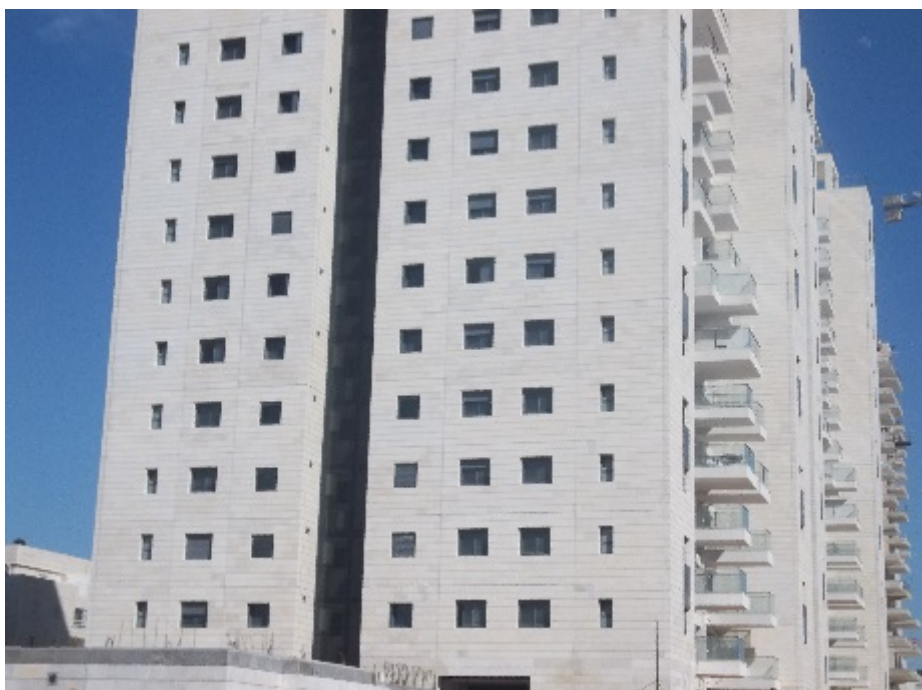
עבודות אקדמיות (tag/116/)

(writer/0/) הרב ד"ר יוסף שרעבי (writer/231/)

העבודה עוסקת בהתערבות המשפטית ביישוב משברי נישואין ובמניעתם, היקפה וגבולותיה, כפי שהתפתחו בהלכה, מספרות חז"ל ועד הפסיקה כיום במציאות המשפטית המורכבת במדינת ישראל בה שולטות שתי מערכות שיפוט בדיני המשפחה.

קראו עוד (article/533/)

(article/534/)



רעש מזגן המפריע למנוחת השכנים

שכנים (tag/6/)

(writer/0/) **הרב עמוס ראבילו** (writer/102/)

החזון איש ביאר, שלא ניתן למנוע מאדם שימוש בביתו שנעשה לצורך עצם המגורים, ובלשונו ל"עיקר הדירה", גם אם שימוש זה מפריע במידה רבה לשכנים.

קראו עוד (article/534/)

(article/463/)



מינוי מלך - מינוי אלוקי או דמוקרטי

✦ **משטר וממשל** (/tag/186/) **מחשבה מדינית** (tag/65)

(writer/0/) **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

נחלקו ראשונים ואחרונים בשאלה מי ממנה את מלך ישראל - האם הקב"ה, העם, או שמא שניהם? מחלוקת זו מבטאת מחלוקת עמוקה יותר לגבי מקור הסמכות של השלטון בעולם של אמונה - האם המקור הוא אלוקי או אנושי. פורסם בכתב העת אמונת עתיד 113, עמ' 84-91

קראו עוד (article/463/)

(article/465/)



הפליית גבר בקבלה לעבודה

✦ **דיני עבודה** (tag/12/)

(writer/0/) **הרב יובל חסיד** (writer/157/)

דחיית העובד בטענה שאינה מוצדקת היא עילה לתביעת תשלום כפועל בטל. אם הייתה הצעת עבודה קונקרטית שנדחתה עקב כך, יש לחייב לדעות מסוימות תשלום מלא.

קראו עוד (article/465/)



(article/462/)

פי תצא אש - תרגום פיגורטיבי של מחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש

📌 [חזקיה ברמה](#) (tag/3/)

(writer/0/)[חזקיה ברמה](#) (writer/207/)

ציור זה מסכם באופן ויזואלי את סוגיית אשו משום חציו או משום ממונו. הלימוד של הסוגיה התקיים בתוכנית לדוקטורנטיות מצטיינות של המדרשה לנשים בבר אילן ע"י הרב ד"ר מיכאל אברהם. הציירת כותבת כך: הקומפוזיציה בנויה כך שתשקף את מהלך הגמרא, ומרכזיות הדימויים או המיקום שלהם נבחרו בהתאם. דיונים צדדיים או נוספים של הגמרא וכן דעות של ראשונים באים לידי ביטוי בפרטים הקטנים, ולכן מבחינתי ההתבוננות בציור נועדה בעיקר למי שבקיא בפרטי הסוגיה ויכול "לפענח" את הציור בעצמו, כפי שפותרים חידה. עם זאת אני מצרפת הסבר מפורט למי שחפץ בכך.

קראו עוד (article/462/)



(article/453/)

חוק פינוי בינוי על פי ההלכה

📌 [חוקי המדינה](#) (tag/61/)

(writer/0/)[הרב עמוס ראבילו](#) (writer/102/)

חוק פינוי בינוי נחקק לתועלת בני המדינה, והוא בא לענות על צורך שלא היה קיים בימי קדם. לכן מסתבר שעל פי הקריטריונים שקבע הרב הרצוג יהיה לחוק תוקף במסגרת "דינא דמלכותא". יחד עם זאת, יש צורך לתת את הדעת לכך שהדיירים המפונים, שהם פעמים רבות זקנים וחלשים, לא יפגעו יתר על המידה.

קראו עוד (article/453/)

(article/451/)



האם להקים בתי קזינו בישראל?

כלכלה יהודית (tag/81/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

היוזמה להקמת בתי קזינו חוקיים אמנם תפגע בחברה הישראלית: המכורים להימורים ינוצלו עוד יותר, הגישה הקלה והחוקית להימורים תגדיל את החשיפה של הציבור לעולם מעוות זה, שבו אין משמעות לעבודה ומאמץ, אלא רק לגורל.

קראו עוד (article/451/)



(article/436/)

מכון משפטי ארץ זכה בפרס מרכוס כ"ץ לשנת תשע"ו



(writer/0/)

ועדת פרס מרכוס כץ בראשות הפרופסור מנחם בן ששון וחברי הוועדה הרב חיים סבתו והרב עדין אבן שטיינזלץ בחרה בין השאר במכון משפטי ארץ לקבלת פרס מרכוס כץ לשנת תשע"ו על תרומה ליישום ההלכה בחיים המודרניים. עוד זכו: הרב שלמה דיכובסקי, לשעבר מנהל בתי הדין הרבניים וחבר בית הדין הרבני הגדול, מכון התורה והארץ בראשות הרב יעקב אריאל והרב ד"ר מרדכי הלפרין.

(article/454/)



הפסקת שכירות דירה לפני הזמן שנקבע בחוזה

שכירות דירה (tag/2/)

(writer/0/) הרב אהרן פלדמן (writer/103/)

במקרה שלא נקבע מועד לסיום השכירות על השוכר להודיע חודש ימים לפני עזיבתו. במקרה שהוא רוצה לעזוב לפני תום תקופת השכירות עליו לקבל את הסכמת המשכיר. כיון שישנה מחלוקת האם המשכיר יכול לחזור בו מהסכמה בעל פה מומלץ לבצע מעשה קניין, כגון, חתימה על הסכם קצר בכתב.

קראו עוד (article/454/)

(article/452/)



לשון הרע ותקשורת חופשית

הוצאת דיבה ולשון הרע (tag/41/)

(writer/0/) הרב עדו רכניץ (writer/3/)

במשטר דמוקרטי הציבור הרחב מעורב בתהליכי קבלת ההחלטות, והדבר מאפשר ומצדיק במקרים מסוימים חשיפת עובדות מביכות על אנשי ציבור וקיומה של תקשורת חוקרת בפרט

קראו עוד (article/452/)



(article/264/)

כולל הדיינות של מכון משפטי ארץ קולט אברכים לקראת תשע"ז



(writer/0/)

מלגה נאה למתאימים לפרטים שלחו דוא"ל לכתובת: dintora@gmail.com

קראו עוד (article/264/)



(article/432/)

עינוי חשודים בפשע

הדין הפלילי (tag/112/)

(writer/0/) הרב עדו רכניץ (writer/3/)

שאלת עינוי חשודים במסגרת חקירה עלתה בעת האחרונה בכמה הקשרים: הן בהקשר של טרור ערבי והן בהקשר של טרור יהודי כנגד ערבים. לשאלה זו שני חלקים עיקריים: הראשון, האם ההלכה מתירה לענות אדם במסגרת חקירה, וזאת במיוחד כאשר לא ברור שהוא אכן מחזיק במידע רלבנטי. והשנייה, האם ניתן להסתמך על הודאה שנתנה במסגרת חקירה בעינויים כדי להרשיע אדם בפשע.

קראו עוד (article/432/)

(article/362/)



מינוי שופטים ודיינים

אודות המשפט העברי (tag/36/) צדק מקור ראשון (tag/33)

(writer/0/)**הרב יהודה זולדן** (writer/46/)

מחד גיסא, טוב שיש הקפדה על מינוי של דיינים ממגזרים שונים, ומאידך גיסא, דומה שהפוליטיזציה והמעורבות של בעלי עניין אישי במינויים פוגעים לעתים במי שאינו בעל קשרים.

קראו עוד (article/362/)

(article/381/)



זכויות יוצרים א - מבוא - מתוך שו"ת משפטי ארץ חלק א

📌 זכויות יוצרים (/tag/117/) שו"ת משפטי ארץ חלק א (tag/63)

(writer/3/) הרב חיים בלוח (writer/19/), הרב דניאל כץ (writer/6/), הרב עדו רכניץ (writer/3/) הפוסקים העלו כמה אפשרויות לבסיס ההלכתי לשמירה על זכויות היוצרים בהלכה: גזל, הנאה, חוק ותקנה

קראו עוד (article/381/)

(article/339/)



מטלות ביצוע באזרחות - מדריך למורה

📌 לימודי אזרחות (tag/114/)

(writer/0/) הרב אריה וולהנדלר (writer/153/), הרב עדו רכניץ (writer/3/)

מטלת ביצוע היא חלק מהדרישות הלימודיות הבסיסיות של לימוד אזרחות בישראל. מטלת ביצוע כוללת סקירה של מאמרים טיעוניים (מאמרי דעה) בנושא הנחקר. במסגרת זו מוצע לתלמידים לבחון את עמדת המשפט העברי בנושא אותו הם חוקרים. במסגרת זו הובאו מספר נושאים של מטלות ביצוע נפוצות (כגון אלו המפורסמות באתר מט"ח) ומקורות מתוך המשפט העברי המתייחסים אליהם. להצעות נוספות לחצו על התג - לימודי אזרחות

קראו עוד (article/339/)

(article/429/)



דת חברה וכלכלה, הוגים דתיים וזרמים כלכליים חברתיים, המקרה של האורותודוכסיה היהודית במאה העשרים

📌 כלכלה יהודית (/tag/186/) מחשבה מדינית (/tag/116/) עבודות אקדמיות (tag/81/)

(writer/0/) **ד"ר יוסי לונדין** (writer/199/)

המחקר בחן את דרכי התמודדותם של מנהיגים אורתודוקסיים בולטים, עם התנועות הרעיוניות השונות שפעלו בהקשר הכלכלי-חברתי במהלך שלהי המאה התשע עשרה והמאה העשרים. התפיסה המקובלת על רובם המוחלט של ההוגים, נמצאת במרכז המפה הפוליטית מבחינה חברתית. כל ההוגים האורתודוקסים מתנגדים לגישות הקיצוניות – הקפיטליזם הצרוף מזה, והקומוניזם הבולשביקי מזה.

קראו עוד (article/429/)

(article/427/)



על חשיפת זהותו של האב ועל המשמעויות ההלכתיות של אי גילוי זהותו

📌 יוחסין - מעמד אישי (tag/90/)

(writer/0/) **הרב גד אלדד** (writer/186/), **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

יש לדון בהסתרת זהותו של האב מנקודת המבט של טובת הילד, ובמידה וקיימת סתירה בין טובת הילד לטובת האם, יש להעדיף את טובת הילד. הסתרת זהות האב עלולה למנוע מן הבת לממש את זכויותיה בעיזבונן של אביה הביולוגי ולתבוע מאביה מזונות שבהם הוא מחוייב על פי הדין.

קראו עוד (article/427/)

(article/426/)



תורת הריבונות: תגובה מורחבת לפרופ' ידידיה שטרן

🖋️ **חוקי המדינה** (/tag/71/) **בתי המשפט** (/tag/112) **הדין הפלילי** (tag/61)

(writer/0/) **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

התורה לא נועדה כדי לתת לגיטימציה לעשייה האנושית, אלא להיפך, כדי לאתגר אותה. אשר על כן, גם בתחום המדיני העיון במקורות אינו אמור להפיק רק מתן אישור-בדיעבד לכל מה שממילא קורה, אלא דווקא קריאה לשינוי, במידה והוא נדרש.

קראו עוד (article/426/)

חובות האמון במשפט העברי ובדין הישראלי

(article/404/)

חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה"

מאת

ירון אונגר

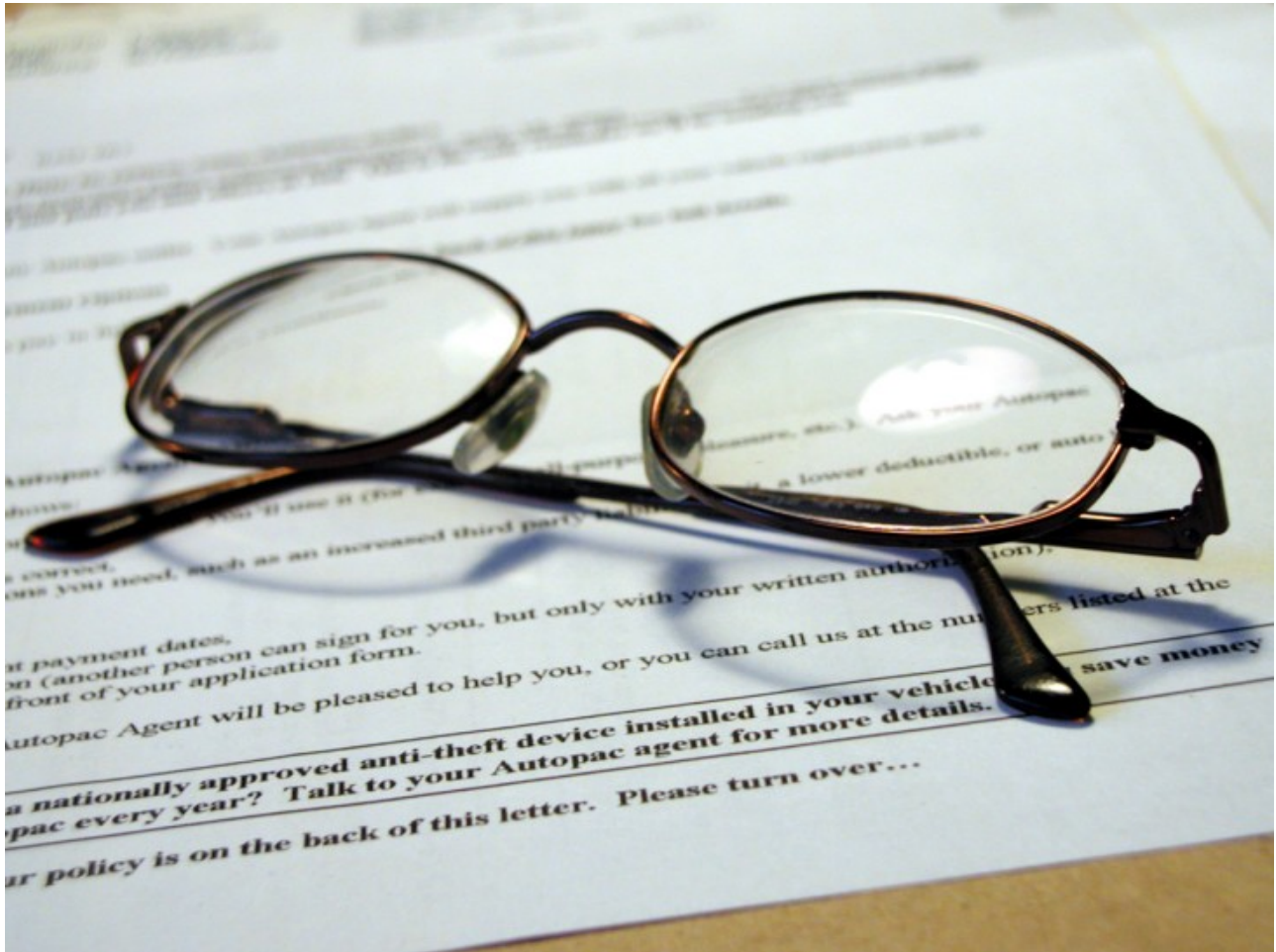
הפקולטה למשפטים

חובת האמון במשפט העברי ובדין הישראלי

🖋️ **אודות המשפט העברי** (/tag/116/) **עבודות אקדמיות** (tag/33)

(writer/0/) **הרב ד"ר ירון אונגר** (writer/65/)

ישנם פערים משמעותיים בין חובות הנאמנות שמטיל המשפט הישראלי על חב האמון לחובות הנאמנות שמטיל המשפט העברי עליו, פערים אלו והמשקל היחסי של כל אחת מחובות האמון בכל אחת משיטות המשפט, נובעים מתפיסות מנוגדות בנוגע לטבע האדם ולתכליתן של החובות שמטיל המשפט על חב האמון.



(article/405/)

חובתן של רשויות ציבוריות לעמוד בהתחייבויותיהן החוזיות על פי המשפט העברי

💡 דיני חוזים (/tag/120/) משפט מנהלי (tag/26)

(writer/0/) הרב עדו רכניץ (writer/3/), הרב ד"ר ירון אונגר (writer/65/)

עמדת המשפט העברי היא שתוקפו של חוזה ציבורי רב מתוקפו של חוזה פרטי, וככלל, אין הציבור רשאי לחזור בו מהתחייבויותיו, אף בנסיבות שבהן היחיד יכול היה לעשות כן. יחד עם זאת, על פי המשפט העברי התחייבויות חוזיות כפופות לאומד דעתם של הצדדים להתחייבות. אומד דעת זה מושפע במידה רבה מן הנוהג המקובל במקום ובעת שבמסגרתם נוצרה ההתחייבות.

(article/405/) קראו עוד

(article/410/)



ריבונות המדינה בהלכה – מניין?

✦ **משטר וממשל** (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (tag/65)

(writer/0/)**ד"ר יצחק גייגר** (writer/190/)

הרב ישראלי קבע בעקבות הרב קוק שריבונות העם הוא עקרון אוניברסאלי והיא התשתית הבסיסית לכל משטר לגיטימי.

קראו עוד (article/410/)

סדר הדין האזרחי –

בין מהות לפרוצדורה

במשפט העברי ובמשפט הכללי

חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה"

(article/376/)

מאת:

איתמר מירון

הפקולטה למשפטים

הוגש לסנט של אוניברסיטת בר-אילן

כסלו, התשע"ד

רמת גן

סדר הדין האזרחי – בין מהות לפרוצדורה במשפט העברי ובמשפט הכללי

📌 **סדר הדין** (/tag/116/) **עבודות אקדמיות** (tag/106)

(writer/0/)**ד"ר איתמר מירון** (writer/172/)

העבודה מראה כיצד יכולה קבלת מערכת הערכים והעקרונות של המשפט העברי בתחום סדר הדין, לסייע לבעיות הקיימות היום במערכת. ניתוח מגמות העומק מעיד כי מעבר למודל המוצע הינו מחויב המציאות

קראו עוד (article/376/)

(article/402/)



העניים הראויים

📌 **כלכלה יהודית** (tag/81/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

לדעת רוב הפוסקים אין חובה לסייע לעני שיכול להיחלץ ממצבו הכלכלי הקשה על ידי עבודה. אולם, חובת הסיוע קיימת כאשר אדם נזקק לסייע עקב מעשה או מחדל שלו בעבר. המאמר פורסם בכתב העת צהר, גיליון לא

קראו עוד (article/402/)

(article/371/)



ארבעת אבני החושן - גורמי היסוד של חושן המשפט

אודות המשפט העברי (/tag/93/) דיני תנאים (/tag/26/) דיני חוזים (/tag/59/) קניין (tag/33)

(writer/0/) הרב עדו רכניץ (writer/3/)

טענת המאמר היא שכל המושגים בחושן משפט מורכבים מארבעה יסודות בלבד: קניין, חיוב, תנאי ושליחות (ויתכן שאף ממושג נוסף: שעבוד). לכך יש להוסיף את דיני הראיות, שלפעמים נושקים לדין המהותי. (פורסם בכתב העת אסיף ג)

קראו עוד (article/371/)

מצוות צדקה – בירור הלכתי,

ספרותי והיסטורי

(article/370/)

חיבור לשם קבלת תואר "דוקטור לפילוסופיה"

מאת מיכאל הלינגר

המחלקה לתלמוד

הוגש לסנט של אוניברסיטת בר – אילן

רמת גן חשוון ה'תש"ס

מצוות צדקה – בירור הלכתי, ספרותי והיסטורי

כלכלה יהודית (/tag/116/) עבודות אקדמיות (tag/81)

(writer/0/) ד"ר מיכאל הלינגר (writer/165/)

חלק א של העבודה עוסק בהגדרת קו העוני וההתפתחות שחלה בנושא. חלק ב. עוסק בנתינה לעני, הנתינה של הפרט והנתינה הציבורית.

קראו עוד (article/370/)

יחס ההלכה למשפט הבין לאומי: ניתוח הפסיקה וניתוח תהליכי

עבודת מחקר לתואר שלישי במשפטים

(article/355/)

מוגש על ידי עמוס ישראל-פליסהואור

ת.ז. 014453484

מנחים:

פרופ' אריה אדרעי

פרופ' ארנה בן נפתלי

אדר תשע"ב, פברואר 2012

יחס ההלכה למשפט הבינלאומי: ניתוח הפסיקה וניתוח תהליכים

📌 **הדין הבינלאומי** (/tag/116/) **עבודות אקדמיות** (tag/39)

(writer/0/) **ד"ר עמוס ישראל-פליסהואור** (writer/166/)

מחקר זה מבקש להיענות לאתגר שהציב פרופ' שבתאי רוזן המנוח להציע "תיאוריה כללית על יחס היהדות וההלכה למשפט הבינלאומי". צורך דומה ניתן לזהות בשנים האחרונות גם בין פוסקי הלכה, מנהיגי קהילות וכמה חוקרים של המשפט העברי. המחקר הנוכחי מציע שיש אכן תחום הלכתי של 'יחס ההלכה למשפט הבינלאומי', המחקר מגדיר את התחום ומבקש לתרום תרומה יסודית ומשמעותית למחקר של התחום.

קראו עוד (article/355/)

(article/388/)



חובת הציבור שלא לדעת

💡 [\(/tag/36/\)](/tag/36/) צדק מקור ראשון [\(/tag/41/\)](/tag/41/) הוצאת דיבה ולשון הרע [\(/tag/112/\)](/tag/112/)

[\(writer/0/\)](/writer/0/) הרב יהודה זולדן [\(writer/46/\)](/writer/46/)

לפי המשפט העברי פרסום חקירה או חשדות העולים כנגד נאשם נתונים לשיקול בית הדין בלבד. הפרסום המוקדם חמור במיוחד כשמדובר במנהיגים ובאישי ציבור

קראו עוד [\(article/388/\)](/article/388/)

(article/389/)



פתרון מסוכן לבעיית מרוץ הסמכויות

💡 [\(/tag/36/\)](/tag/36/) צדק מקור ראשון [\(/tag/118/\)](/tag/118/) סמכות בית הדין ומקום הדיון

[\(writer/0/\)](/writer/0/) הרב אליהו בן דהן [\(writer/168/\)](/writer/168/)

המלצות הוועדה שמינה שר המשפטים לקצץ בסמכויות בית הדין הרבני ולהעביר את הסמכות בענייני חלוקת הרכוש, תביעת מזונות ומשמורת הילדים לבית המשפט אינן מוצדקות ואף עלולות לגרום נזק ממשי לדיני המשפחה בישראל

קראו עוד [\(article/389/\)](/article/389/)

(article/390/)



השקעה באיגרות חוב ואיסור ריבית

❖ **ריבית** (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (/tag/11/) **דיני חברות** (tag/60)

(writer/0/)**הרב שלמה אישון** (writer/5/)

לפי דעת חלק מהפוסקים, רוכשי אג"חים מחברות שאינן חתומות על היתר עיסקא עוברים על איסורי ריבית. לחץ ציבורי עשוי היה לשנות את המצב

קראו עוד (article/390/)

(article/391/)



מיסוי לא שוויוני

❖ **מיסים וארנונה** (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (tag/108)

(writer/0/)**הרב יהודה זולדן** (writer/46/)

אמונת התורה כי עושרו של אדם אינו קניינו הפרטי אלא הזדמנות שניתנה בידי ליתרום לחברה מוצאת ביטוי במקורות ההלכה המעידים על גביית מס גבוה יותר מן העשירים. על חלוקת נטל המס במשפט העברי

קראו עוד (article/391/)

(article/392/)



צדק הלכתי כלכלי וחברתי

כלכלה יהודית (/tag/36/) צדק מקור ראשון (tag/81)

(writer/0/) הרב אורי סדן (writer/16/)

המלצות מכון כת"ר הוגשו לאחרונה לוועדת טרכטנברג והציגו את עמדת ההלכה באשר לדרישות המחאה האחרונה. ההמלצות הראו כי גם למשפט העברי יש מה לומר בנושאי כלכלה וחברה

קראו עוד (article/392/)

(article/382/)



זכויות יוצרים ב - העתקה לצורך שימוש פרטי - מתוך שו"ת משפטי ארץ חלק א

זכויות יוצרים (/tag/117/) שו"ת משפטי ארץ חלק א (tag/63)

(writer/3/) הרב חיים בלוק (writer/19/), הרב דניאל כץ (writer/6/), הרב עדו רכניץ (writer/3/)

שאלת העתקה לצורך פרטי צריכה להיבחן על פי שלושת הכיוונים שהובאו למעלה: גישת "הגזל" – על פי גישה זו אין הבדל בין העתקה לצורך פרטי והעתקה לצורך מסחרי, ושניהם לכאורה אסורים. גישת "ההנאה" – על פי גישה זו אין איסור להעתיק אלא יש חובה לשלם (ראו דברי מלכיאל ג, קנז). שיעור התשלום הוא כשווי ההנאה של המעתיק והמשתמש (לאו דווקא המחיר שדורש בעל הזכויות). אם בעל הזכויות אינו מעמיד אותם למכירה אזי אין חובת תשלום. גישת "התקנה והחוק" – על פי גישה זו יש לבחון את המצב החוקי.

קראו עוד (article/382/)

(article/383/)



זכויות יוצרים ג - העתקה לצורך שימוש מסחרי - מתוך שו"ת משפטי ארץ חלק א

📌 זכויות יוצרים (/tag/117/) שו"ת משפטי ארץ חלק א (tag/63)

(writer/3/) הרב חיים בלוק (writer/19/), הרב דניאל כץ (writer/6/), הרב עדו רכניץ (writer/3/)

העתקת מוצר בכללה אסורה וכאשר מדובר בהעתקה לצורך מסחרי הדין חמור עוד יותר. החומרה נובעת מכך שאדם מרוויח כסף מעבודתו של אדם אחר, בשונה מאדם שמעתיק לצורך פרטי ואיננו מרוויח כסף אלא רק נהנה (וחוסך כסף). ועל כן יש מקום לחייב את המרוויח לשלם ליוצר על השימוש ביצירתו על בסיס דין "נהנה" שבשולחן ערוך (שהוזכר למעלה), ומבלי להזדקק לחוק או לתקנה מיוחדת. גם חוק "זכויות היוצרים" (תשס"ח-2007, סעיפים 61-62) מחמיר בעניין וקובע שהעתקה לצורך מסחרי היא גם עבירה פלילית.

קראו עוד (article/383/)



(article/384/)

זכויות יוצרים ד - באינטרנט - מתוך שו"ת משפטי ארץ חלק א

✦ זכויות יוצרים (/tag/117/) שו"ת משפטי ארץ חלק א (tag/63)

(writer/3/) הרב חיים בלור (writer/19/), הרב דניאל כץ (writer/6/), הרב עדו רכניץ (writer/3/)

עמדתנו היא שהורדה של תכנים מהאינטרנט בוודאי איננה ראויה. בנוסף, המאמץ החוקי הבינלאומי בשנים האחרונות כנגד אתרי שיתוף קבצים גרם לכך שאתרים כאלה פועלים באופן מוסתר ולא בריש גלי, ולכן קשה לומר שהתקנה לחלוטין אינה נאכפת. בהתאם לכך, התשובות הבאות אינן עוסקות בשאלת ההורדה מהאינטרנט, אלא מניחות שהדבר אסור ומתמקדות בפרטים הייחודיים שמעלה השואל.

קראו עוד (article/384/)



(article/385/)

זכויות יוצרים ה - יצירת עותק לאחר קניה - מתוך שו"ת משפטי ארץ חלק א

✦ זכויות יוצרים (/tag/117/) שו"ת משפטי ארץ חלק א (tag/63)

(writer/3/) הרב חיים בלור (writer/19/), הרב דניאל כץ (writer/6/), הרב עדו רכניץ (writer/3/)

בנוגע ליצירת עותק נוסף, בוודאי שאין בעיה ליצור עותק של דיסק שנקנה כדין, ובלבד שייעשה שימוש בעותק אחד בלבד כל פעם. באופן כזה אין פגיעה בזכויות היוצר.

קראו עוד (article/385/)

אוניברסיטת בר-אילן

השלכותיו של מעשה שנעשה תוך העדר שליטה

עפ"י המשפט העברי

(article/378/)

שלמה אישון

עבודה זו מוגשת כחלק מהדרישות לשם קבלת תואר מוסמך

בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת בר אילן

תשנ"ח

רמת גן

השלכותיו של מעשה שנעשה תוך העדר שליטה עפ"י המשפט העברי

✦ **הדין הפלילי** (/tag/116/) **עבודות אקדמיות** (/tag/90/) **יוחסין - מעמד אישי** (/tag/3/) **נזיקין** (tag/112) **(writer/0/)** **הרב שלמה אישון** (writer/5/)

המעשים השונים הכלולים בתחום המשפט העברי, נחלקים לשני סוגים עיקריים: א. מעשים שעיקרם בתוצאה. ב. מעשים שעיקרם הוא המעשה עצמו. באופן כללי ניתן לומר, כי למעשים המשתייכים לסוג הראשון תהיה משמעות הלכתית גם אם נעשו תוך העדר שליטה, ואילו למעשים המשתייכים לסוג השני לא תהיה, בנסיבות של העדר שליטה, כל משמעות הלכתית. עיקרון זה משתרע על פני תחומים רבים מתחומי המשפט העברי: עבירות, שינוי מעמד אישי, קיום מצוות ודיני הנזיקין.

קראו עוד (article/378/)

איסור לשון הרע בהלכה

חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה"

מאת:

(article/374/)

יחיאל וינרוט

הפקולטה למשפטים

הוגש לסנט של אוניברסיטת בר-אילן

לשון הרע בהלכה

❖ הוצאת דיבה ולשון הרע (/tag/116/) עבודות אקדמיות (tag/41)

(writer/0/) ד"ר יחיאל וינרוט (writer/171/)

חלקה הראשון של עבודת הדוקטורט עוסק בהגדרת מושגי היסוד של איסור לשון הרע ובמקורותיו הנורמטיביים. חלק זה מתמקד בעיקר בניתוח אנליטי של המושגים ההלכתיים הקשורים באיסור (מה בין "לשון הרע" לבין "רכילות", בין "לשון הרע" ל"מוציא שם רע" וכיו"ב), במקורותיו בתורה ובחז"ל ובדינמיקה של התפתחות הספרות ההלכתית בנושא, אשר עברה תהליכים ושינויים שהגיעו לשיאם עם כתיבת ה"חפץ חיים". לצד אלה, עומד המחקר גם על הדמיון בין ההגדרות והיסודות ההלכתיים של האיסור בהלכה היהודית, לבין מקביליהם באסלאם ובנצרות. החלק המרכזי האחר של המחקר מתמקד ברקע העיוני של איסור לשון הרע. בחלק זה נדונים טעמי האיסור (ובעיקר- מה הבסיס העיוני להחלת האיסור גם כאשר פרסום הגנאי אינו שקרי? האם לאדם מוקנית זכות ל"שם טוב" שאינו משקף את המציאות?) וכן השאלה, מדוע הספרות היהודית העוסקת בו משייכת אותו כמעט תמיד לעולם ה"מידות" ולא לעולם הנזיקין. לקראת סופו, עוסק המחקר בניתוח כלים הלכתיים לריכוך ה"מתח" המובנה בין איסור לשון הרע לבין חירות הביטוי ובסנקציות ההלכתיות על הפרת האיסור.

קראו עוד (article/374/)



(article/334/)

עינוי חשודים במשפט העברי

📌 [הדין הפלילי](#) (tag/112/)

[\(writer/0/\)](#) **הרב עדו רכניץ** [\(writer/3/\)](#)

האם מותר למנוע מפגש עם עורך דין לפני חקירה ולהכות חשוד תוך כדי חקירתו? האם הודאתו העצמית של אדם שניתנה תוך כדי לחץ קבילה? מסע בין דעות שונות בהלכה

קראו עוד (article/334/)



(article/332/)

תוקף עדות נוטל שכר להעיד

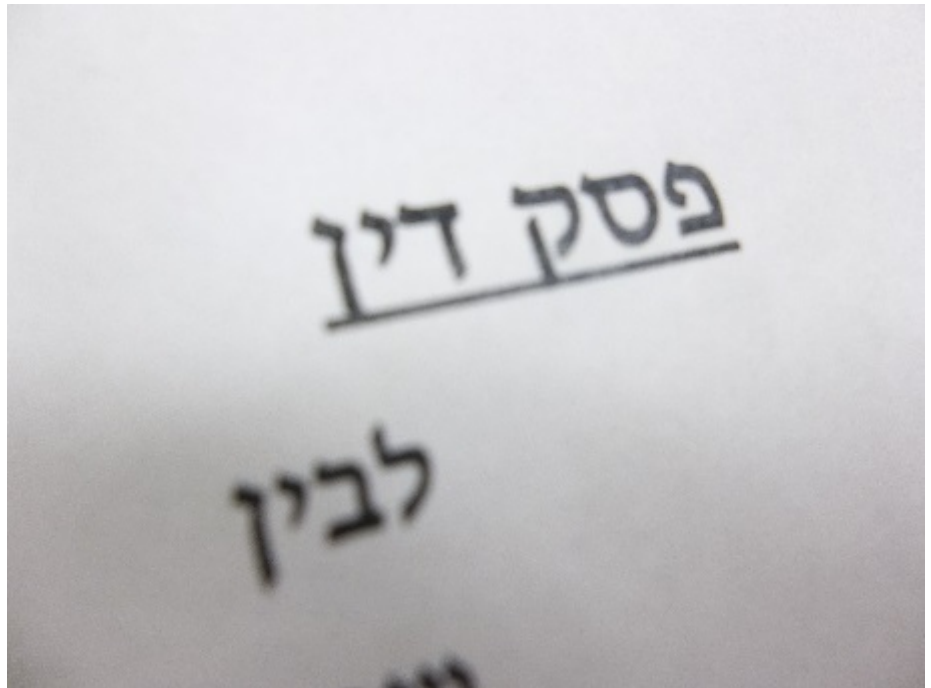
דיני ראיות (tag/92/)

הרב עובדיה יוסף טולידאנו (writer/156/) (writer/0/)

פעמים רבות שבאים חוקרים פרטיים לפני בתי הדין להעיד, פעמים רבות שאף בתי הדין נעזרים בחוקרים אלו בכדי לברר עניני יוחסין, כך גם בתי הדין נעזרים בעדות מומחים לענין הנדון הן מומחים אשר נתמנו על ידי בית הדין, והן מומחים אשר התבקשו על ידי הצדדים לחוות את דעתם, ויש לברר האם יש תוקף הלכתי לעדות כזו. פרק מתוך הספר החדש של הרב עובדיה יוסף טולידאנו - משפט העדים

קראו עוד (article/332/)

(article/361/)



חובת בית הדין ללמד זכות על נאשם

✦ **הדין הפלילי** (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (/tag/61/) **חוקי המדינה** (tag/112)

(writer/0/)**הרב רצון ערוסי** (writer/169/)

חובה לקיים הליכי שיפוט תקינים שמבטיחים שיפוט של אמת וצדק. במיוחד בהליכי משפט במקרים כאלה, שאין ראיות, אלא גירסה מול גירסה, שהכל מוכרע על בסיס התרשמות השופטים.

קראו עוד (article/361/)

(article/315/)



נאמנות לפסול לכהונה

✦ יוחסין - מעמד אישי (tag/90/)

(writer/0/)**הרב שמעון גרבוז** (writer/150/)

תושב חו"ל שאביו כהן רוצה לשאת גיורת. כאשר שאל את אימו היא אמרה שהיא נבעלה לגוי לפני שנשאה לאביו, ומכאן שהוא חלל. האם אמו נאמנת? המאמר פורסם באמנות עיתך גיליון 109

קראו עוד (article/315/)

(article/354/)



*בעיית העוני והמדיניות לצמצומה בראי ספרות התורה שבעל פה

✦ כלכלה יהודית (/tag/116/) עבודות אקדמיות (tag/81/)

(writer/0/)**ד"ר מיכאל הלינגר** (writer/165/)

חכמי ישראל קבעו כי מי שאין לו יכולת כלכלית לפרנס את עצמו ואת בני ביתו, כלומר שאינו מסוגל לספק מזון וביגוד ברמות מינימליות הנחוצות לקיום, יוגדר כעני. המאמר פורסם בכתב העת בטחון סוציאלי מס' 89

קראו עוד (article/354/)

אוניברסיטת בר-אילן

תיאוקרטיה ודמוקרטיה במשנתו של הרב אליעזר ולדנברג

עדו רכניץ

עבודה זו מוגשת כחלק מהדרישות לשם קבלת תואר מוסמך
במחלקה למדעי המדינה של אוניברסיטת בר-אילן

תשע"ב

רמת גן

(article/375/)

תיאוקרטיה ודמוקרטיה במשנתו של הרב אליעזר ולדנברג

✎ **משטר וממשל** (/tag/116/) **עבודות אקדמיות** (tag/65)

(writer/0/) **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

משנתו הייחודית של הרב ולדנברג כוללת עיסוק שיטתי באורח יוצא דופן בשאלות היסודיות והיישומיות של מדעי המדינה בכלל ושל דת ומדינה בפרט. ובכלל זה התייחסות שיטתית לשאלות התיאורטיות והעקרוניות של היחס בין תיאוקרטיה ודמוקרטיה. לצד הדיון התיאורטי, הרב ולדנברג כפוסק הלכה בכיר וכדיין בבית הדין הרבני, עסק בשאלות

הלכתיות קונקרטיות הנוגעות למעמדה ולהתנהלותה של מדינת ישראל. השוואה בין הדיון התיאורטי של הרב ולדנברג לבין הדיון ההלכתי מאפשרת לעמוד על נקודות המתח והממשק שבין תיאוקרטיה ודמוקרטיה, ועל ההבדלים בין תיאוריה ויישומה. העבודה נכתבה לשם קבלת תואר מוסמך במחלקה למדעי המדינה של אוניברסיטת בר-אילן.

קראו עוד (article/375/)

(article/368/)



שקיפות מול פרטיות וכבוד האדם

❖ הוצאת דיבה ולשון הרע (/tag/36/) צדק מקור ראשון (tag/41)

(writer/0/)**הרב ד"ר איתמר ורהפטיג** (writer/20/)

אין מנוס מן המסקנה שערך כבוד האדם קל הוא בעיני המשפט הישראלי, לפחות בהשוואה למשפט התורה. הערך של חופש הביטוי העביר את המחשבה הליברלית על דעתה, והיא רומסת ברגל גסה את כבוד האדם

קראו עוד (article/368/)

(article/369/)



פסילת שופט ודיין מלדון

סדר הדין (/tag/36/) צדק מקור ראשון (tag/106)

(writer/0/)**הרב סיני לוי** (writer/7/)

קראו עוד (article/369/)

(article/366/)



מחאת הקוטג'- חרם צרכנים

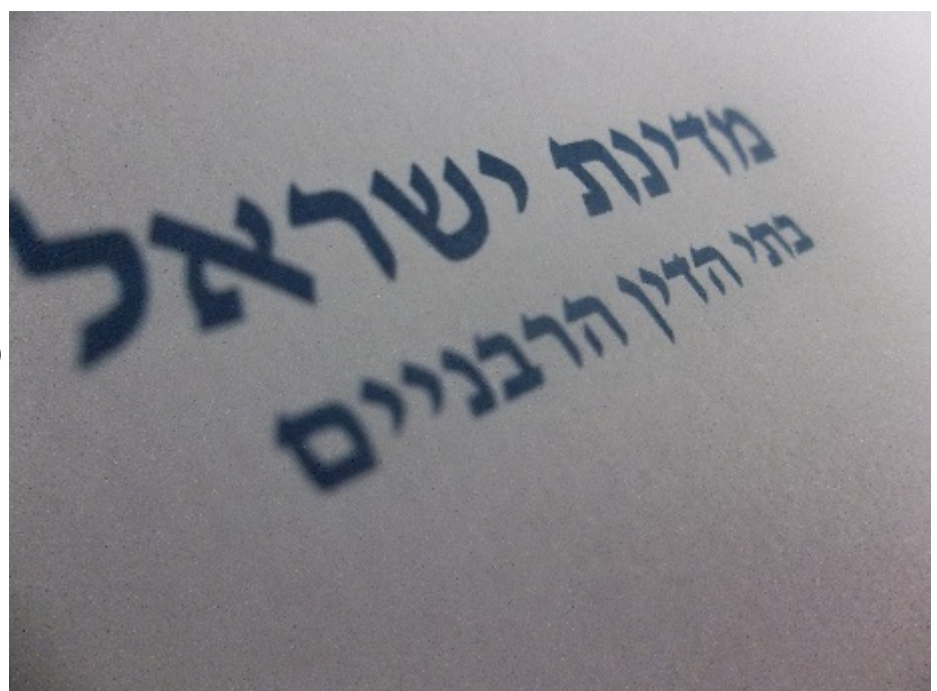
כלכלה יהודית (/tag/36/) צדק מקור ראשון (tag/81)

(writer/0/)**הרב יהודה זולדן** (writer/46/)

יש מקום מבחינת ההלכה למחאה והטלת חרם צרכנים על מחיר הקוטג'. אך כמובן שלא ניתן לכפות את מי שאיננו רוצה להיות שותף במחאה.

קראו עוד (article/366/)

(article/360/)



ערעור בבית הדין הרבני הגדול

📌 **סדר הדין** (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (tag/106)

(writer/0/) **הרב אליהו בן דהן** (writer/168/)

יש מקרים בהם בית הדין האזורי, אינו מסכים עם פסק הדין של בית הדין הגדול ומסרב להמשיך ולדון בתיק, בהתאם לפסק הדין שניתן ע"י בית הדין הגדול. אין ספק שבמקרים אלו הצדדים ניזוקים שלא באשמתם ויש לעשות הכל, למנוע מציאות זו.

קראו עוד (article/360/)

(article/363/)

הפללה עצמית

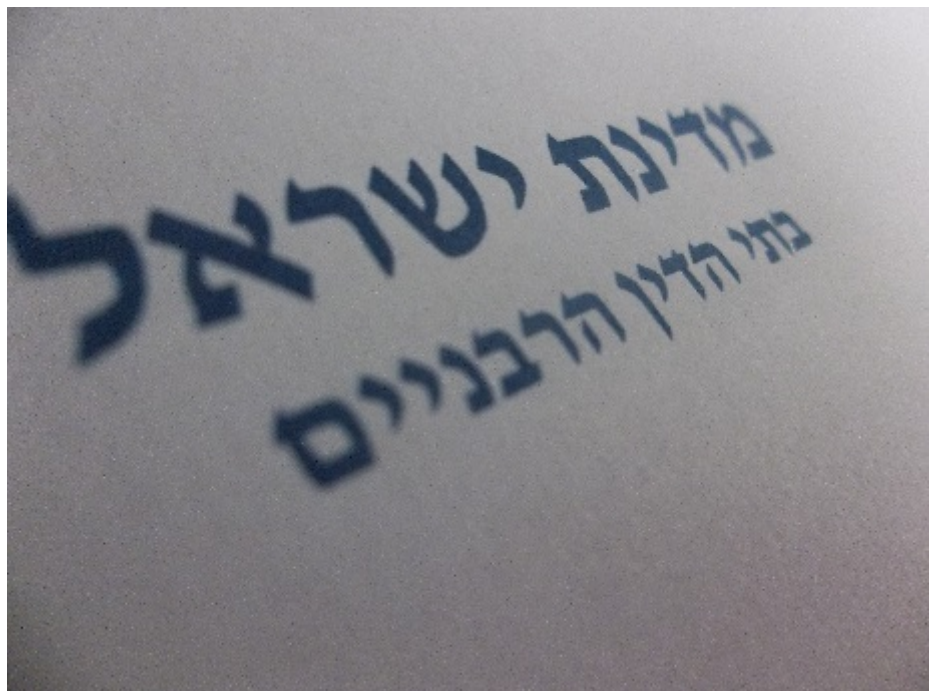
📌 **הדין הפלילי** (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (tag/112)

(writer/0/) **הרב ד"ר איתמר ורפטיג** (writer/20/)

הסתמכות על הודאת הנאשם היא לעתים כורח השעה, אך יש להשתמש בה בזהירות רבה, להיעזר גם באמתלאות נוספות, וכל הממעית הרי זה משובח.

קראו עוד (article/363/)

(article/364/)



נישואין וגירושין פרטיים

📌 **בתי הדין הרבניים** (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (tag/115)

(writer/0/) **הרב אליהו בן דהן** (writer/168/)

יש לפעול לצמצום התמריצים הכלכליים שלא להתחתן באופן רשמי וגלוי

קראו עוד (article/364/)



(article/365/)

בעקבות ביטול "הלכת אפרופים"

פרשנות חוזת צדק מקור ראשון (/tag/36/) (tag/126)

(writer/0/)(writer/5/) הרב שלמה אישון

על פי המשפט העברי יש לפרש חזת בהתאם למשמעות העולה מלשונו, אלא אם הנסיבות החיצוניות מורות בבירור אחרת. בעקבות ביטול "הלכת אפרופים"

קראו עוד (article/365/)

(article/340/)



מטלת ביצוע באזרחות - בתי דין לממונות

לימודי אזרחות (tag/114/)

(writer/0/) הרב אריה וולהנדלר (writer/153/), הרב עדו רכניץ (writer/3/)

בתי הדין הפרטיים לממונות אשר התקיימו כל השנים בצידה של המערכת הממלכתית זוכים בעת האחרונה לביקוש רב. האם וכיצד הם משתלבים במדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית? להצעות נוספות לחצו על התג - לימודי אזרחות

קראו עוד (article/340/)

(article/341/)



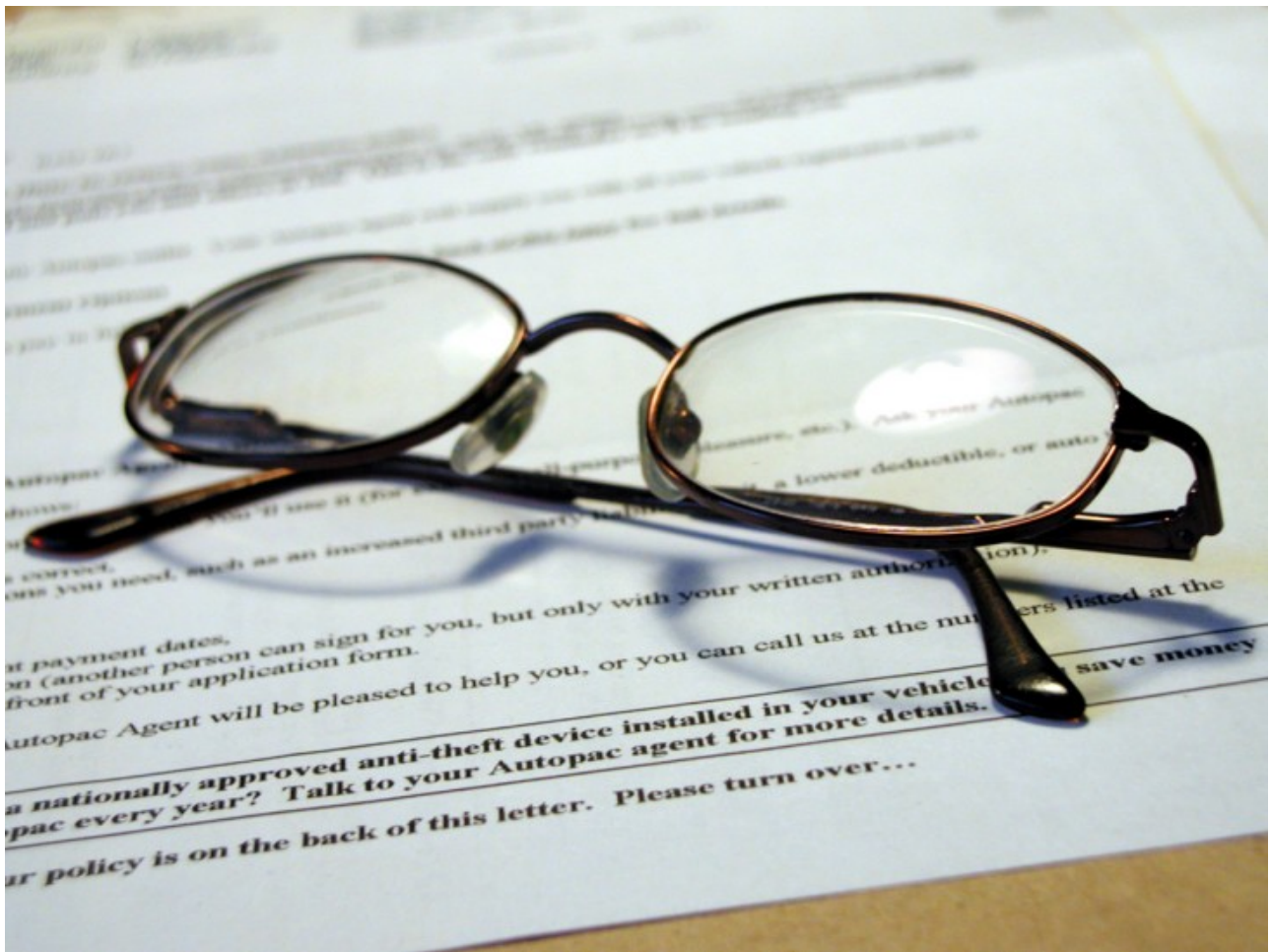
מטלת ביצוע באזרחות - העסקת בני נוער

לימודי אזרחות (/tag/12/) דיני עבודה (tag/114/)

(writer/0/) הרב אריה וולהנדלר (writer/153/), הרב עדו רכניץ (writer/3/)

סיפור מסגרת זה עוסק בנושא הקרוב לליבם של נערים - ניצולם על ידי מעסיקים. החידוש בנוסח מסגרת זה על פני הנוסח המוצע באתר משרד החינוך הוא בשילוב של מקורות תורניים המצביעים על חומרתה ההלכתית של הבעיה וכמו כן הצבעה מרומזת על אפשרות פיתרון תורנית כפניה לבית דין לממונות הפוסק על פי ההלכה.

קראו עוד (article/341/)



(article/335/)

צוואה בדרך של אחריו

(tag/82/) צוואה

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

כיצד יש לנסח צוואה שמטרתה להעביר נכס מסוים לאדם ואחריו לאדם אחר, תוך מניעת האפשרות שהראשון יוכל לתת אותה לאדם שלישי?

(article/335/) קראו עוד

(article/342/)

היחס לנזקק - דף מקורות מלווה לשיעור בידאו

(tag/62/) צדקה

(writer/0/)

להלן מקורות לשיעור על היחס לנזקק בו ניתן לצפות בידאו. הקישור בהמשך.

(article/342/) קראו עוד

(article/333/)



"דיני נפשות והלכות ציבור" סיכום מאמרו של הרב יעקב אריאל מתוך הספר הלכה בימינו

הדין הפלילי (tag/112/)

(writer/0/) הרב אהרן פלדמן (writer/103/)

איסור שפיכות דמים הוא מהחמורים שבאיסורי התורה, ובכלל זה שפיכות דמים של גוי. הסמכות להעניש גויים נתונה בידיו של השלטון, וליחידים אסור ליטול סמכות זו לידיהם, גם אם השלטון אינו פועל בנחישות מספקת כדי למגר את תופעות הטרור. עם זאת, מותר למתוח ביקורת על התנהלות המדינה, ובלבד שלא תינקט אלימות פיזית או מילולית.

קראו עוד (article/333/)



(article/331/)

כנס הדיינים הי"א - עד מומחה בהלכה

(tag/92/) דיני ראיות

(writer/0/)

כנס הדיינים הי"א התקיים ביום חמישי, ה' טבת תשע"ו, במלון רמדה ירושלים. בכנס השתתפו עשרות דיינים מהארץ ומחו"ל, מבתי הדין לממונות ומבתי הדין הרבניים, וכן שופטים ועורכי דין.

(article/331/) קראו עוד



(article/330/)

תוכנית הכנס השנתי העולמי לדיני ממונות ה-25 תשע"ו של הליכות עם ישראל

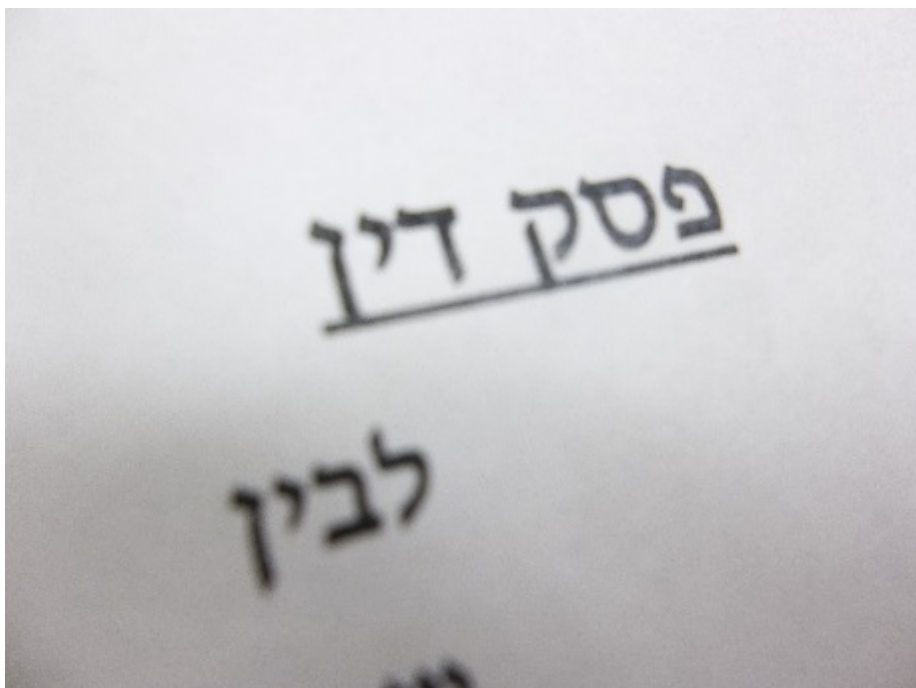


(writer/0/)

התוכנית מצורפת בקובץ להורדה

קראו עוד (article/330/)

(article/325/)



איסור השתתפות בפירמדה ובשר"ש (שיווק רב שכבתי) והשלכותיה הממוניות

קניין (/tag/94/) גזל (tag/59)

(writer/0/) **הרב שמואל פולצ'ק (writer/33/), הרב אריה וולהנדלר (writer/153/)**

לפרקים עולה לדיון המודל העסקי של הפירמידה והשיווק הרב שכבתי, כאשר מובטח למצטרפים רווח גדול שלעיתים מתגלה כהבטחת שווא. בעקבות זאת, הרב אריה וולהנדלר והרב שמואל פולצ'ק מבררים ביסודיות את הבעיות ההלכתיות הכרוכות במסחר מעין זה ומדבריהם עולה שיש להבחין בין מקרה שמדובר על פרנסה ממכירת מוצר, לבין מקרה שהרווחים נובעים מצירוף מצטרפים חדשים. לדבריהם, במקרה השני ישנן בהחלט בעיות הלכתיות של ממש על פי דיני אונאה ומיקח טעות וכן בהכשלת המצטרפים התמימים שמתפתים לחשוב שלפניהם עסק של ממש. מלבד זאת עולה הנושא של עיסוק ביישובו של עולם כהדרכה הלכתית-מוסרית שמטילה צל כבד על העיסוק בתחום זה.

קראו עוד (article/325/)

(article/314/)

תיקון ליקויים בעבודתו של הקבלן - החובה והזכות



(writer/0/) **הרב עדו רכניץ (writer/3/)**

במקרים רבים מתגלים ליקויים בעבודתו של קבלן, ומתעורר ויכוח בין הצדדים, כאשר המזמין דורש לסלק את הקבלן ולחייב את הקבלן לממן הבאת קבלן אחר שישלים את העבודה, לעומת זאת, הקבלן דורש להשלים את העבודה. מסקנת המאמר היא שחובתו של קבלן לתקן ליקויים שהתגלו בעבודתו, וזאת, תוך פרק זמן סביר. בהשלמה, זו גם זכותו של קבלן לתקן את הליקויים, והמזמין אינו יכול לסלקו ללא נימוק. ניתן לסלק קבלן מעבודתו במקרים הבאים: 1. כאשר מדובר על קבלן שעובד עבור הציבור שגורם לנזק שאינו ניתן לתיקון. 2. לדעת הרמ"א גם כאשר מדובר על קבלן שעובד עבור אדם פרטי וגורם נזק שלא ניתן לתיקון. 3. לכל הדעות, ניתן לסלק קבלן לאחר שהמזמין התרה בו שלוש פעמים על כך שיש ליקויים בעבודתו והדבר לא הועיל. זאת, גם אם הליקויים ניתנים לתיקון. התראה פירושה, התראה להימנע מליקויים ולא התראה שהוא יסולק. 4. ניתן לסלק קבלן מעבודתו ללא התראה אם הוא מרמה את המזמין או גונב ממנו, וכן כאשר הוא מבצע פעולות חמורות אחרות במודע (כגון, התעלמות מהוראות מהנדס). 5. ניתן לסלק קבלן מעבודתו אם הוא אינו עומד בזמנים שסוכמו להשלמת העבודה, וכן אם הוא מתעכב מלתקן את הליקויים שהתגלו מעבר לזמן סביר. כאשר ניתן לסלק קבלן, ידו על התחתונה, והוא יקבל את מה שסוכם איתו בניכוי עלות השלמת העבודה.

קראו עוד (article/314/)

(article/287/)

אחריות לתיקון תקלות בדירה מושכרת

(tag/26/) **דיני חוזים (tag/2/)**

(writer/0/) **הרב עדו רכניץ (writer/3/)**

לקראת הקיץ מומלץ לחתום על חוזה שכירות כהלכה - ראו באתר זה - ובו התייחסות לשאלת חלוקת האחריות בין השוכר והמשכיר

קראו עוד (article/287/)

(article/310/)

שמיטת כספים בפקדונות בבנקים

(tag/86/) **שמיטה**

(writer/0/) **הרב שמואל פולצ'ק (writer/33/)**

בזמננו רבים נוהגים לכתוב פרזבול, אף על פי שהם לא הלוו כסף לאף אדם, כדי שיוכלו להוציא את הכספים שהפקידו בחשבונותיהם בבנקים. לענ"ד אין בזה צורך, והפיקדונות בבנקים אינם נשמטים אף ללא פרזבול, כפי שיתברר בהמשך. לכן לכל הפחות בדיעבד, אין בעיה בהוצאת הכספים מחשבונות הבנקים גם למי שלא כתב פרזבול. ואף לכתחילה, לענ"ד מסתבר שאין צורך בכתיבת פרזבול לצורך הוצאת כספי הפיקדונות בבנקים (אבל אינני מורה למעשה בעניין זה, אם לא אקבל הסכמה לדברי מרבנים נוספים).

[קראו עוד \(article/310/\)](#)[\(article/256/\)](#)

ביטול עסקה תוך 14 יום

מנהג (/tag/61/) חוקי המדינה (tag/72)

(writer/0/)**הרב דניאל כץ** (writer/6/)

על פי ההלכה לא ניתן להחזיר חפצים לאחר קנייתם ללא סיבה. לעומת זאת החוק (תקנות הגנת הצרכן (ביטול עסקה), התשע"א-2010) מאפשר כיום להחזיר חפצים לאחר קנייתם, ללא סיבה, תוך 14 יום בתנאים מסוימים. חוק זה מקובל במדינת ישראל וכמעט כולם מקיימים אותו. כעת עולה השאלה האם ניתן לומר שלחוק זה יש תוקף על פי ההלכה, זאת מכוח העובדה שכך נוהגים, ולמנהג יש תוקף בהלכה?

[קראו עוד \(article/256/\)](#)[\(article/312/\)](#)

פרוזבול הרבנות הראשית ודברי הסבר

שמיטה (tag/86/)

(writer/0/)**הרב אהרן פלדמן** (writer/103/)

להלן נוסח הפרוזבול של הרבנות הראשית עם דברי הסבר קצרים מצורף קובץ עם נוסח הפרוזבול להדפסה

[קראו עוד \(article/312/\)](#)[\(article/313/\)](#)

נוסחי פרוזבול תשע"ה ומאמרי ביאור

שמיטה (tag/86/)

(writer/0/)

להלן קישור לכמה מנוסחי הפרוזבול שפורסמו לקראת סיון שנת השמיטה תשע"ה וכן למאמרים מבארים

[קראו עוד \(article/313/\)](#)[\(article/168/\)](#)

שמיטת כספים - הלכה רעיון ומעשה

שמיטה (tag/86/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

פורסם במקומון ארץ בנימין בשנת השמיטה תשס"ח

[קראו עוד \(article/168/\)](#)[\(article/288/\)](#)

זכויות יוצרים בספרים: הגבלת שימוש בחפץ הנמצא ביד אחר

זכויות יוצרים (/tag/59/) קניין (tag/63)

(writer/0/)**הרב ד"ר איתמר ורהפטיג** (writer/20/)

א. אם נגדיר כי המחבר נותר הבעלים, או אף אם נגדיר שהוא רק בעל זכות לקבל את הספרים חזרה, זכותו למנוע מהמנהל כל שימוש שפוגע בו. ב. אם המחבר אינו הבעלים, שכן נגדיר שהפקיר את הספרים או מחל על זכותו לקבלם, או שהפקירם כשלא יבוא לקחתם לאחר בקשת המנהל, המנהל רשאי לגלות לתלמידים על האפשרות של קבלתם בחינם.

[קראו עוד \(article/288/\)](#)[\(article/167/\)](#)

פרוזבול והערמה

שמיטה (tag/86/)

(writer/0/)**הרב יהודה זולדן** (writer/46/)

מהתורה לקראת סוף שנת השמיטה יש להשמיט את כל ההלוואות, אך הלל תיקן שטר פרוזבול אותו נוהגים כמעט כולם לעשות. מהי תקנת הפרוזבול? מה היה הדין לפני תקנת הלל? כיצד מחליטים חכמים לעקור דבר מהתורה? האם עם כל מצווה וקושי ניתן להתמודד בדרך זאת? המאמר עונה על שאלות אלו ובנוסף מבאר את המגמה שעומדת מאחורי התקנה: דוקא לעני יש מצוה להלוות, ודוקא לו יש לשמוט את החוב. כשמלווה מוסר שטרותיו לבית הדין, בית הדין מברר ובודק שאכן נעשה כאן עוול, ולווה איננו מחזיר את החוב, ואז בית הדין מפעיל את סמכותו ואוכף את הלווה לפרוע את חובו. המגמה היא לאפשר לעני להתחיל בנקודת מוצא כלכלית טובה יותר ולא לשקוע בעוני. בניגוד לכך, אין סיבה שאיש עסקים שקבל הלוואה או אשראי מהבנק לשם ביצוע עסקה גדולה, לא ישיב את ההלוואה. המאמר פורסם ב"תלמוד דרך ארץ" – חוברת מאמרים על מסכת מכות בהוצאת "מרכז ישיבות בני-עקיבא" בשיתוף עם "מכון משפטי ארץ".

[קראו עוד \(article/167/\)](#)[\(article/291/\)](#)

סקירת פס"ד: פיצוץ דוד בדירה שכורה

שכירות דירה (tag/36/) **צדק מקור ראשון** (/tag/26/) **דיני חוזים** (tag/2/)

(writer/0/)**הרב עמוס ראבילו** (writer/102/)

בית הדין עסק במחלוקת בין שוכר ומשכיר לגבי אחריות השוכר לאחריות לפיצוץ דוד מים חמים שיתכן ונשאר דולק זמן רב. בית הדין קבע כי מערכת החיובים שנקבעה בחוזה נועדה להחליף את מערכת החיובים על פי דין, לפיכך, אין לחייב את השוכר אלא בחיובים הכתובים בחוזה.

[קראו עוד \(article/291/\)](#)[\(article/298/\)](#)

האם יש לקיים דיון במקום בו התבצעה העסקה

סדר הדין (tag/106/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

נפוצים המקרים בהם עסקה התבצעה במקום מסוים, לדוגמא, העסקת פועל או השכרת דירה, ולאחר מכן הנתבע עבר דירה למקום אחר. בדרך כלל ההלכה היא שהדיון מקיים במקום מגוריו של הנתבע, אולם, יתכן שיש לקיים את הדיון במקום בו התבצעה העסקה.

[קראו עוד \(article/298/\)](#)[\(article/303/\)](#)

הבאת ראיות ביוזמת בית הדין

דיני ראיות (tag/106/) **סדר הדין** (tag/92/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

[קראו עוד \(article/303/\)](#)[\(article/294/\)](#)

הקטנת נזקי אדם על ידי הניזק

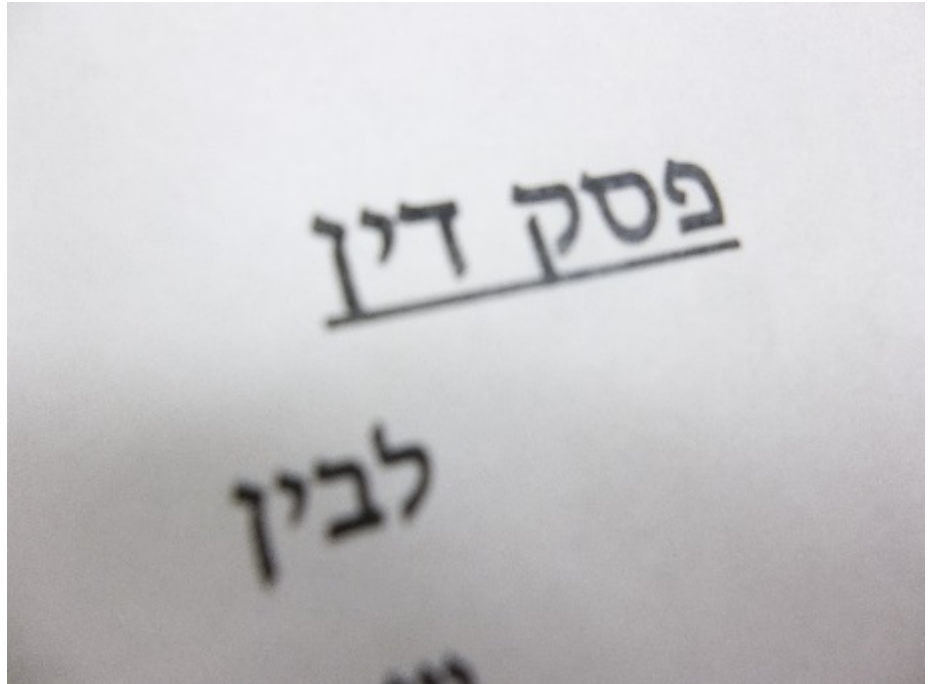
נזיקין (tag/3/)

(writer/0/) הרב עדו רכניץ (writer/3/)

במשפט הנוהג במדינת ישראל מקובלת "דוקטורינת הקטנת הנזיקין", על פיה, הניזק אינו זכאי לפיצוי על נזק שיכול היה למנוע. במאמר זה, נבחנת עמדת ההלכה בשאלה זו, והעולה ממנה הוא שאין פטור ברוח הדוקטורינה האמורה, אולם, ישנם מקרים בהם המזיק פטור, מסיבות אחרות.

קראו עוד (article/294/)

(article/356/)



ניסיון

(writer/0/)

קראו עוד (article/356/)

(article/296/)

אתיקה בעריכת דין

סדר הדין (tag/140/) עריכת דין (tag/71) בתי המשפט (tag/106)

(writer/0/)

דרך אתר "מורשת" התקבלו השאלות הבאות העוסקות באתיקה המקצועית של עורך הדין. הבאנו את השאלות כלשונן למרות הניסוח העממי, ואת התשובות עליהן.

קראו עוד (article/296/)

(article/297/)

עריכת דין במשפט העברי

סדר הדין (tag/140/) עריכת דין (tag/106)

(writer/0/) הרב הלל גפן (writer/31/)

נוכחותם של עורכי דין וטוענים רבניים היא עובדה מוגמרת בבתי הדין הרבניים, לעומת זאת, בבתי הדין לממונות ישנם מקרים מעטים בלבד בהם יש ייצוג משפטי לבעלי הדין. יתירה מזו, בתי הדין ממעטים לפסוק הוצאות משפט ובכך נמנעים מלתמרץ את בעלי הדין להסתייע בייצוג וייעוץ משפטי יקר. מציאות מורכבת זו, בה מערכת משפט התורה מתייחסת באופן מסויג לייצוג משפטי נבחנת במאמרו של הרב הלל גפן ממכון משפטי ארץ, עפרה. הרב דן בהיבטים המוסריים וההלכתיים של סוגיה זו, ומאמרו מסכם את דעות הפוסקים השונות בעניין.

קראו עוד (article/297/)

(article/305/)

שמיעת עדות וטענות ידי מתורגמן / מאמר אורח

דיני ראיות (tag/92/)

(writer/0/)**הרב חיים ויקטור וידאל** (writer/149/)

במקרים רבים מופיעים בפני הדיינים בעלי דין ועדים הדוברים שפה זרה. במצב כזה אין ברירה אלא להשתמש במתורגמן, אולם, הדבר מעורר קושי הלכתי גדול, זאת, בנוסף לחשש מעיוות דין. בעיה זו נפוצה במיוחד בבתי הדין לגיור שדנים לעתים קרובות במעמדם של עולים חדשים. במאמרו, מתמודד הרב חיים וידאל, דיין בית הדין לממונות של המועד"ד ירושלים עם השאלה.

קראו עוד (article/305/)

(article/307/)

הסתמכות על עדות קטן במשפט פלילי

בתי המשפט (tag/92/) דיני ראיות (tag/71/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

במקרים רבים, יש הכרח להסתמך על עדות של קטינים, למשל, במקרה של תקיפת קטינים שלא נוכחים בה בגירים. במדינת ישראל מקובל להסתמך על עדותם של קטינים, אך במגבלות מסוימות - מה עמדת ההלכה בשאלה זו? בדרך כלל דורשת ההלכה עדות של שני גברים שומרי מצוות מעל גיל 13, אולם, התחומים מסוימים מתירה ההלכה להסתמך על עדותם של קטינים, למשל, במקרה של עדות על אדם שמת על מנת להתיר לאשתו להינשא (עגונה). ממקרים אלו ניתן לשאול עקרונות לקבלת עדות קטן במקרה הצורך.

קראו עוד (article/307/)

(article/308/)

בירור עובדות במשפט תוך פגיעה בצנעת הפרט

דיני ראיות (tag/92/)

(writer/0/)**הרב ד"ר איתמר ורהפטיג** (writer/20/)

בשיטות משפט מודרניות רבות, הייתה צנעת הפרט לערך עליון, שהגשמתו גוברת לעתים אף על הצורך בבירור האמת במסגרת משפט פלילי. לאחרונה, יש המבקשים גם לפסול ראיות שהושגו תוך פגיעה בגופו או בצנעתו של הפרט. לפי גישה זו, לא יקבל בית המשפט, למשל, את שקית הסמים שיצאה מגופו של הנאשם לאחר שהושקה בסמים משלשלים, ולא ייעשה שימוש בהאזנות סתר שבוצעו שלא כדין, על אף שיש בהן כדי להוכיח שפלוני ביצע פשע חמור. במאמרו, מבקש הרב ד"ר איתמר ורהפטיג לבחון את עמדתה של ההלכה בסוגיה זו, של המתח שבין זכותו של אדם לצנעת הפרט, ובין חובתו של בית הדין לברר את האמת. אגב הדיון, קובע המחבר אמות מידה חשובות בהקשר זה, הנוגעות למידת הפגיעה בצנעת הפרט, לעומת מידת התועלת שתצמח מן הפגיעה. את אמות המידה מיישם המחבר על חקירות שונות שבהן התועלת רבה (הצלת נפשות), או שבהן הפגיעה באדם רבה (בדיקה פולשנית, בדיקה פסיכיאטרית ועוד). אגב הדיון, עוסק המחבר גם בסמכותו של הדיין להסיק מסירובו של בעל הדין לברר את טענותיו בפני בית הדין, מסקנות לרעתו, וכל זאת, תוך השוואה לדין הישראלי הנוהג.

קראו עוד (article/308/)

(article/309/)

כוחה של טענת אדם לטובת עצמו

📌 **טוען ונטען** (/tag/92/) **דיני ראיות** (tag/22)

(writer/0/) **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

תחילתו של כל הליך משפטי בתביעה, והמשכו – בתגובה של הנתבע. שלבים פשוטים אלה מעוררים שאלה יסודיות ביותר – האם כאשר אדם טוען טענה לטובת עצמו, הוא משפר את מצבו המשפטי ביחס לאדם שלא טען דבר, או שמא טענת אדם לטובת עצמו אינה משפרת את מצבו, אולם, שתיקה עלולה להתפרש לעתים כהודאה לדברי בעל הדין השני? בשאלה מקורית זו, עוסק הרב עדו רכניץ ומוכיח שהיא עומדת במרכז של מחלוקת ראשונים רחבת היקף: בעלי התוספות סברו שטענת אדם לטובת עצמו משפרת את מצבו. הרמב"ם סבר שטענת אדם לטובת עצמו אינה מעלה ואינה מורידה, ורק שתיקה מתפרשת כהודאה. מחלוקת זו באה לידי ביטוי בשלוש סוגיות עיקריות: טענין ליתמי, ברי ושמה וסוגיית מיגו.

קראו עוד (article/309/)

(article/261/)

סקירת פס"ד: בעיות בתכנון

📌 **דיני עבודה** (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (tag/12)

(writer/0/) **הרב שמואל פולצ'ק** (writer/33/)

בהתקשרות בין מזמין לקבלן, פעמים רבות מתברר במשך הזמן שהקבלן זקוק להוצאות מרובות יותר מאשר היה מדובר בתחילה, ומגיעה דרישה מהקבלן לתוספות תשלום. הדבר עלול להתפתח לסכסוך ואף להפסקת ההתקשרות. בפסק דין נחלקו הדיינים מי מהצדדים היה אשם בהפסקת ההתקשרות.

קראו עוד (article/261/)

(article/265/)

סקירת פס"ד רבני: נישואין בזהות בדויה

📌 **מיקח טעות** (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (/tag/93) **דיני תנאים** (tag/58)

(writer/0/) **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

🏛 **בית הדין הרבני האזורי באר שבע** (beit_din/26/)

אשה התחתנה בזהות בדויה. לאחר שזהותה התגלתה החליט בעלה שהוא רוצה להמשיך ולחיות עמה. בית הדין קבע שאין צורך בקידושין חוזרים. זאת, על פי דעת רוב הפוסקים הסבורים שגם במקרה של מקח טעות יכול הקונה למחול על זכותו לבטל את העסקה, ולקיים אותה כפי שהיא.

קראו עוד (article/265/)

(article/253/)



סקירת פס"ד: שכירות הוגנת

🔑 שכירות דירה (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (tag/2)

(writer/0/)**הרב עמוס ראבילו** (writer/102/)

האם בית הדין רשאי וצריך לפקח על מחירי השכירות, וכמה נדרש המשכיר להתרות מראש לפני העלתם?

קראו עוד (article/253/)

(article/267/)

גבולות התחרות העסקית

🔑 (writer/0/)**הרב יהודה פרומן** (writer/136/)

מכון כתר, קדומים, הוציא לאור את הספר החמישי בסדרת ספרי כתר. ספר זה נכתב ע"י הרב יהודה פרומן, והוא עוסק כולו בתחרות עסקית על פי ההלכה. מכון כתר נאות לפרסם באתר דין תורה שלושה פרקים מתוך הספר. פרקים אלה עוסקים בהיבטים המעשיים של שאלת התחרות העסקית. הפרקים עוסקים בתחרות עסקית בין ספקי שירותים (כדוגמת, חברות סלולר), ספקי אשראי (בנקים), ובמקרים נוספים. זאת, תוך התייחסות לשאלת המגבלות המוטלות על המתחרים בשוק, ועל הלקוחות.

קראו עוד (article/267/)

(article/270/)

על מי מוטלת חובת הראיה בנזיקין / מאמר אורח

🔑 (writer/0/)**הרב אליהו אריאל אדרי** (writer/110/)

מדברי הפוסקים עולה שבמקום בו יש ספק מלכתחילה האם יש חיוב תשלום על הנזק, יתכן ועל הניזק תוטל חובת הראיה. דוגמא לספק מעין זה היא כאשר בעל מלאכה הזיק ויש ספק האם הוא מומחה ואז הוא פטור, או שמא הוא איננו מומחה ואז הוא חייב. דוגמא נוספת, כשלסטים פרצו גדר ובהמות שהיו במקום יצאו החוצה והזיקו, במקרה כזה יש צד לחייב את בעלי הבהמות מספק שמא הבהמות לא היו שמורות טוב עוד לפני כן, או שמא הליסטים אשמים. הרב אדרי מחדש שמחלוקת האחרונים שהזכרנו מתייחסת רק למקרים מעין אלו, ואילו במקרה הרגיל של נזק שנמצא לפנינו לכל הדעות על המזיק להוכיח שהוא אינו אחראי עליו.

קראו עוד (article/270/)

(article/277/)

שמירה למניעת נזק

📌 **נדיקין** (/tag/29/) **שומרים** (tag/3/)**(writer/0/)** **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

רמות השמירה השונות מוגדרות דווקא בתחום דיני השמירה: שומר חנם חייב לשמור בשמירה בסיסית, כשמירת אדם על רכשו, שומר שכר חייב בשמירה יתירה, ושואל חייב אפילו באונס. בדיני נזיקין אין התייחסות מסודרת בגמרא לשאלת רמת השמירה הנדרשת, ובשאלה זו עסקו הראשונים, תוך השוואה לדיני שומרים. במאמר זה מוצגות שתי גישות: זו של הרמב"ם וזו של הרא"ש, וכן הפסיקה בשו"ע.

קראו עוד (article/277/)

(article/217/)

מדינת הלכה דמוקרטית

📌 **חוקי המדינה** (tag/61/)**(writer/0/)** **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

עיון במשנתו של הרב אליעזר ולדנברג מעלה שהוא תמך בשילוב של מדינת הלכה עם משטר דמוקרטי

קראו עוד (article/217/)

(article/203/)

תשלום קנס ברכבת הקלה

📌 **דינא דמלכותא - דינא** (/tag/30/) **קנסות** (tag/24/)**(writer/0/)** **הרב עמוס ראביליו** (writer/102/)

מקור כוחה של הרכבת לקנוס את הנוסעים בה עשוי להיות מבוסס על כמה יסודות: 1) תקנת בעלי אומנות; 2) תקנת טובי העיר; 3) 'דינא דמלכותא דינא'. מכל הסיבות הללו נראה שצריך לשלם את הקנס. פורסם בגיליון 107 של כתב העת אמונת עיתך

קראו עוד (article/203/)

(article/216/)

התרת עגונות לאחר השואה

📌 **היתר עגונה** (tag/89/)**(writer/0/)** **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

להלכה נפסק שהיוצא ליהרג אינו בחזקת מת ואשתו אסורה, אך הפוסקים הבינו שהשואה היא רצח בסדר גודל אחר והתירו את העגונות

קראו עוד (article/216/)

(article/219/)

טרקטורון שנמכר ונמצא מנועו פגום

📌 **מיקח טעות** (tag/58/)**(writer/0/)** **הרב נתן חי** (writer/22/)

טרקטורון משומש נמכר, אך למחרת הקנייה, בעת שהקונה נסע עם הטרקטורון, דמם המנוע. לאחר שהוסע הטרקטורון למוסך, קבע בעל המוסך שהתקלה היא תוצאה של נזק מצטבר וחלודה במנוע, דבר המעיד על סדק שנפער במנוע זה מכבר. לפיכך, מוצדקת טענת הקונה לביטול המקח ולהחזר כל הכסף ששילם עבור הטרקטורון. אבל לא מתקבלת

דרישתו להחזר הוצאות הבדיקה.

קראו עוד (article/219/)

(article/235/)

המשפט הפלילי בהלכה

📌 חוקי המדינה (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (/tag/24/) **דינא דמלכותא - דינא** (tag/61/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

האם אדם שנחבל בחו"ל רשאי להסגיר אותו למשטרה, ובאיזו ערכאה צריך לקיים את הדין הפלילי בארץ?

קראו עוד (article/235/)

(article/245/)

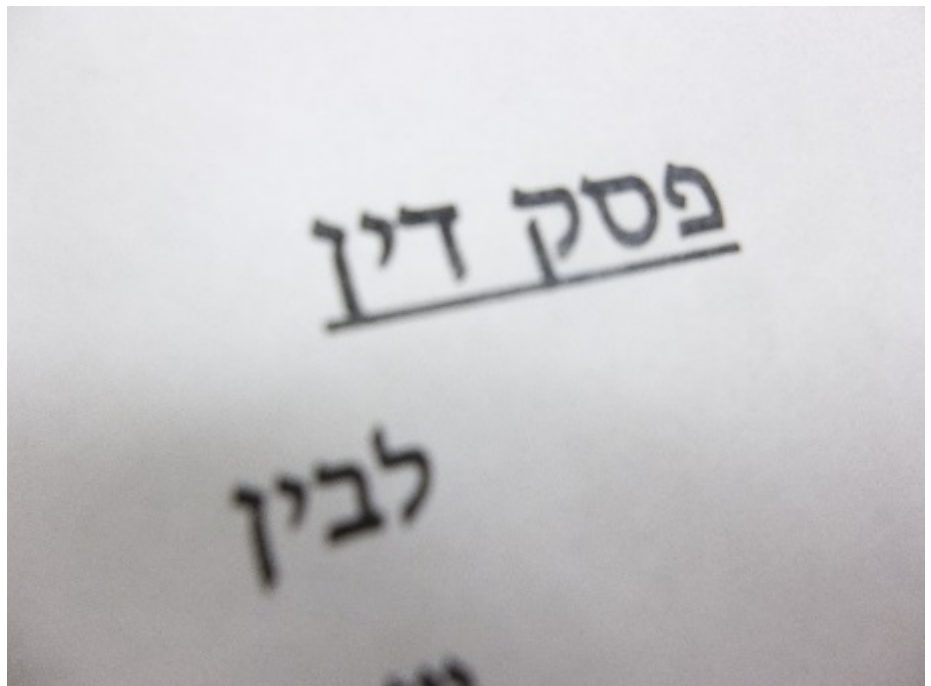
"אחוזה בית" - שנים אוחזין בבית: דין בן המצר בשוכר

📌 **בן המצר - בר מצרא** (tag/102/)

(writer/0/)**הרב אברהם גיסר** (writer/25/)

קראו עוד (article/245/)

(article/246/)



קונה שלא שילם ומכר החפץ לאחר / מאמר אורח

📌 **מכר** (tag/104/)

(writer/0/)**הרב צבי יהודה בן יעקב** (writer/78/)

א. אדם שמכר סחורה ותבע מהקונה את התשלום פעמיים - יכול לבטל את העסקה. הפקדת שיק (שחזר) ותביעה פעם נוספת הם בגדר שתי תביעות. ב. כאשר הסחורה שנמכרה היא באיכות גרועה, וברור שהמוכר היה מעוניין להיפטר ממנה במהירות גם אם יהיה עיכוב בתשלום - אזי עיכוב כזה אינו גורר את ביטול העסקה. אולם, גם בסחורה באיכות גרועה, אם המוכר לא היה מוכן לביצוע עסקה ללא תשלום - אזי אי תשלום גורר את ביטול העסקה. ג. הסעיף בחוזה הקובע כי כל זמן שהתמורה לא שולמה הבעלות לא עוברת מעיד באופן ברור על כך שהמוכר התנה את קיום העסקה בתשלום. ד. אם הסחורה נמכרה לצד ג', יכול המוכר לקחת אותה בתנאי שישלם את תמורתה לקונים, ויגבה את הסכום מהקבלן.

קראו עוד (article/246/)

(article/249/)

קבעו מחיר ולא קבעו אם כולל מע"מ

קבלן (tag/27/)

(writer/0/) **הרב צבי יהודה בן יעקב** (writer/78/)

קבלן שיפוצים סיכם עם לקוח על מחיר. הצדדים לא הזכירו אם המחיר כולל מע"מ או לא. לאחר ביצוע העבודה, כשדרש הלקוח קבלה, התגלעו חילוקי דעות בין הלקוח לקבלן. לטענת הקבלן המחיר לא כלל מע"מ, ואילו לטענת הלקוח, אין הצדקה לכך שיוסיף מע"מ על המחיר. הרב צבי יהודה בן יעקב, דיין בבית הדין הרבני האזורי בתל אביב עסק בשאלה נפוצה זו ואלה מסקנותיו העיקריות: 1. סיכום עסקי נעשה על פי הנוהג, והנוהג הוא שמחיר כולל גם מע"מ. לפיכך, הקבלן אינו זכאי לתוספת גם אם הוא מחזיק בכספו או רכשו של הלקוח. 2. גם אם יוכח שללא מע"מ המחיר עליו סוכם נמוך בשישית מהנהוג בשוק, לא יוכל הקבלן לדרוש העלאה בשכרו (כחלק מדיני אונאה) אלא אם כן הוא מחזיק ברכושו של הלקוח. פורסם בספר משפטי ליעקב, חלק ב, יז

קראו עוד (article/249/)

(article/200/)

חירות ערך דתי / מאמר אורח

אודות המשפט העברי (tag/33/)

(writer/0/) **הרב יעקב אריאל** (writer/4/)

ההלכה היהודית מכירה בערך החירות כתנאי יסוד לחברה ואף למשטר. אי לכך, רצוי שהחינוך החברתי הדתי יעשה באמצעות הסברה יותר מאשר חקיקה

קראו עוד (article/200/)

(article/202/)

פסח מצה ומרור



(writer/0/) **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

מרור, מצה ופסח מקבילים לגנות ולשבח שאנו מזכירים בהגדה. מרור לעבדים היינו, מצה ליציאה לחירות, ופסח לקרבנו המקום לעבודתו.

קראו עוד (article/202/)

(article/179/)

נתבע שמסרב לחתום על הסכם בוררות

שטר בוררות (tag/78/)

(writer/0/) **הרב הלל גפן** (writer/31/)

כאשר נתבע מסרב לבוא לדין אזי בית הדין נותן אישור לתובע לתובעו בערכאות. לפעמים הנתבע אומר שהוא מוכן להתדיין בדין תורה ואף מתחייב לבצע את פסק הדין, אולם, איננו מוכן לחתום על הסכם בוררות. מה הדין במקרה כזה?

קראו עוד (article/179/)

(article/193/)

סקירת פס"ד: כופין על המצוות / בית הדין הרבני 942965/1,



(writer/0/) **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

בית הדין פסק שגם אם אין לחייב גט בטענת "מאיס עלי", כיוון שקיימת במקרה כזה מצווה לגרש ניתן להפעיל סנקציות

קראו עוד (article/193/)

(article/176/)

תיקון חוק המוסד לביטוח לאומי: מדידת עוני

כלכלה יהודית (tag/81/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

כדי ליצור כלי אמין לבחינת מצב העוני בישראל אנו מציעים להגדיר בחוק את תפקידו של המוסד לביטוח לאומי כמודד הרשמי של הפערים והעוני בישראל. על פי התיקון המוסד לביטוח לאומי יבצע כל שנה שתי מדידות, האחת, בהמשך לדו"ח הקיים תמדוד את הפערים בהכנסות (קו העוני והפערים), והשניה, תמדוד את המחסור באמצעי קיום הולמים (מחסור).

קראו עוד (article/176/)

(article/208/)

עריכת צוואה על פי ההלכה

צוואה (tag/82/)

(writer/0/)**הרב סיני לוי** (writer/7/)

הרב סיני לוי, דיין ברשת בתי הדין ארץ חמדה גזית, סוקר במאמר תמציתי את המנגנונים ההלכתיים השונים בהם ניתן להשתמש לכתיבת צוואה ע"פ ההלכה. כל פרק מסתיים בהצעת נוסח לסעיף בצוואה העושה שימוש במנגנון שנידון. כמו כן, עוסק המאמר בשאלת היחס לחוקי מדינת ישראל בעניין, ולהשפעתם על נוסח הצוואה.

קראו עוד (article/208/)

(article/209/)

צוואה כהלכה במשפט העברי והישראלי / מאמר אורח

צוואה (tag/82/)

(writer/0/)**עו"ד יובל בדיחי** (writer/81/)

דיני צוואה במשפט התורה מתמודדים עם סדרה של קשיים יסודיים, ובהם, הניסיון להעביר בעלות לאחר מיתת המצווה, הרצון להקנות נכסים טרם בואם לרשותו של המצווה ועוד. במקביל, מערכת המשפט במדינת ישראל מטילה סייגים כבדים על דיני צוואה, כאשר חלק מן הסייגים הם קוגנטיים, כלומר, בלתי ניתנים לויתור ומחילה. כיון שהמצווה אינו יכול לקבוע באיזו מערכת תידון הצוואה - ע"פ דין תורה או בבתי המשפט - הרי שעליו לנסח את צוואתו באופן כזה שיהיה תקף בשתי המערכות. עו"ד יובל בדיחי, סוקר במאמרו את המאפיינים העיקריים של דיני הצוואה במשפט התורה, ולהבדיל בחוקי מדינת ישראל. זאת, כבסיס להצעת הצוואה שלו המופיעה גם היא באתר. המאמר בקובץ המצורף.

קראו עוד (article/209/)

(article/263/)

מדריך לאישור פסק בורר בבית המשפט



(writer/0/)

כדי לממש פסק דין שניתן בבית הדין בהוצאה לפועל יש לאשר אותו בבית המשפט המחוזי. בקובץ המצורף ישנן הנחיות לביצוע הליך זה.

קראו עוד (article/263/)

(article/211/)

סקירת פס"ד: פיצול בתיווך משפחתי / ארץ חמדה גזית 73131

🔖 תיווך (tag/17/)

(writer/0/)**הרב שמואל פולצ'ק** (writer/33/)

בעניין המעמד ההלכתי של חוק התיווך במקרקעין המחייב הסכם תיווך מפורט בכתב, אוזכרו פסקי דין קודמים של בית הדין, בהם נקבע שהחוק תקף הלכתית על פי הכלל "דינא דמלכותא דינא", כי יש בו כדי למנוע סכסוכים הנובעים מאי הבנה. אולם במקרים בהם ברור שהצדדים ידעו שלמתווך יש ציפייה לשכר, אין להחיל את החוק, כי החלה כזו תפגע בהגיונות ובצדק ללא טעם ברור.

קראו עוד (article/211/)

(article/213/)

סקירת פס"ד: דמי תיווך בעסקה שהתבטלה / ארץ חמדה גזית 74021

🔖 תיווך (tag/17/)

(writer/0/)**הרב שמואל פולצ'ק** (writer/33/)

בית הדין קבע תחילה שזכאות מתווך לדמי התיווך קמה כבר בחתימת החוזה, ולא רק במימוש העסקה. זאת מכיוון שעל פי ההלכה שאלה זו תלויה במנהג המקום (רמ"א חו"מ קפה, י), והמנהג במדינת ישראל הוא לפי חוק המתווכים סעיף 14(א) (3) שמעניק את הזכאות לדמי התיווך בהתקשרות הצדדים "בהסכם מחייב". לפי זה, זכאי המתווך לדמי התיווך, למרות שהעסקה לא מומשה בסופו של דבר. אמנם, כאשר מתברר שההסכם נחתם בטעות, עקב אי ידיעת פרטים מהותיים, רואים את העסקה כאילו כלל לא נחתמה, ואם כן אין למתווך זכאות לדמי תיווך ועליו להשיב את דמי התיווך שכבר קיבל.

קראו עוד (article/213/)

(article/198/)

קידושי קראי

🔖 יוחסין - מעמד אישי (tag/90/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

בית הדין פסק כי קידושיו של קראי שהוא חירש-אילם אינם קידושין, ולכן ילדיה של האשה מגבר אחר אינם ממזרים

קראו עוד (article/198/)

(article/183/)

נזיקין באתר דין תורה החדש

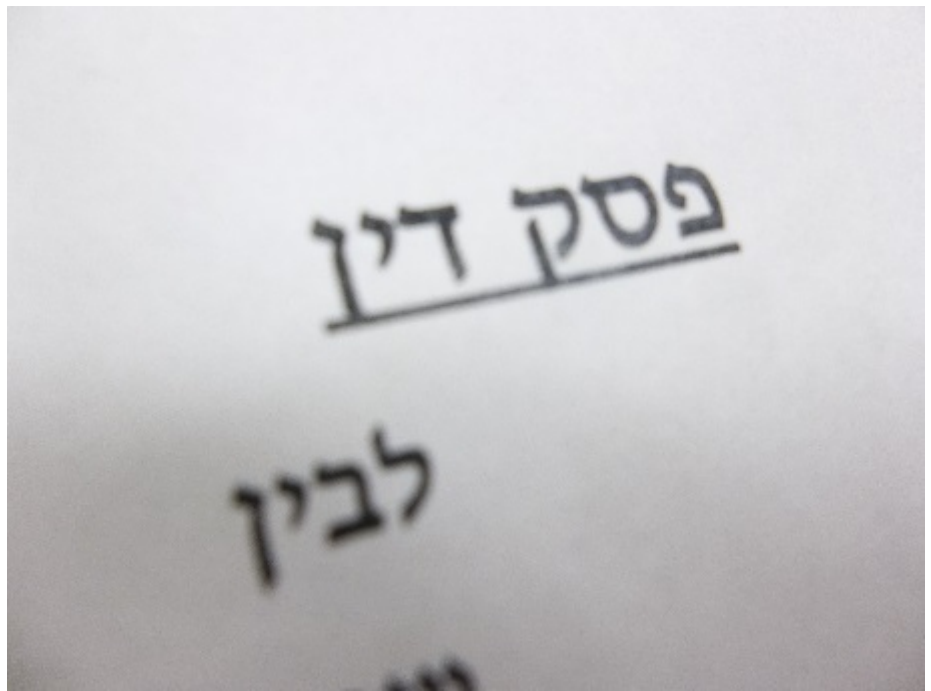
🔖 נזיקין (tag/3/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

אתר דין תורה מבית מכון משפטי ארץ, מביא מידע מגוון על בתי הדין לממונות ומשפט התורה במדינת ישראל מזה כעשור. כעת האתר מתחדש והוא יכלול מידע חדש, ובכלל זה שיעורי וידאו ואודיו, וכלים חדשים שיקלו על המשתמש. אחד הכלים המרכזיים הוא התגיות המאפשרות לגולש לראות את כל החומרים הקיימים באתר הקשורים לנושא מסוים. לשם ההדגמה נבחן את התגית "נזיקין".

קראו עוד (article/183/)

(article/196/)



גט מבעל במצב צמח

היתר עגונה (tag/89/)

הרב עדו רכניץ (writer/3/) (writer/0/)

בית הדין הרבני בצפת התיר אישה שבעלה נפגע בראשו באופן קשה ובלתי הפיך מכבלי עגיונותה, בפסק דין תקדימי שזכה להסכמת גדולי הדיונים

קראו עוד (article/196/)

(article/177/)

סקירת פס"ד: הערכת שכר טרחת עו"ד

צדק מקור ראשון (/tag/12/) דיני עבודה (tag/36/)

הרב שמואל פולצ'ק (writer/33/) (writer/0/)

סכסוך בין לקוח לעורך דינו על סכום שכר הטרחה הגיע לבית הדין. בפסק הדין נקבע כי על הנתבע לשלם בהתאם לנוהג המקובל בשוק, בסך הכל חויב הנתבע במיליון ש"ח

קראו עוד (article/177/)

(article/178/)

סקירת פס"ד: מזונות הילדים

הרב עדו רכניץ (writer/3/) (writer/0/)

על פי ההלכה, אב חייב במזונות ילדיו עד גיל שש. אולם, על רקע השינויים באורחות החיים, חויב זה הורחב. חויב זה נדון בפסק הדין הארוך והמנומק של הרב שלמה שפירא, בית הדין הרבני בנתניה, תיק מס' 913242/1

קראו עוד (article/178/)

(article/181/)

גבולות גזרה לכלכלה חופשית

כלכלה יהודית (tag/81/)

הרב עדו רכניץ (writer/3/) (writer/0/)

מדינת הרווחה נתפסת כפשרה גרועה בויכוח בין הימין והשמאל הכלכלי. השמאל לא מרוצה בגלל היעדר השוויון, והימין לא מרוצה בגלל הפגיעה בחירות. אולם, נראה שהציבור דווקא די מרוצה וכך גם ההלכה. מכלול ההלכות האמור מלמד שיש חובה הלכתית לשמור על הקניין הפרטי, ונקודת המוצא היא קיומו של שוק חופשי. על גבי זה חובה לקיים מערכת רווחה בכפייה, ומערכת חינוך ציבורי. כמו כן, ניתן (ולא חובה) להתערב בשוק החופשי כדי לחזק את הערבות גם במחיר פגיעה בחירות. במילים אחרות, מדובר על מדינת רווחה, וליתר דיוק לפחות על מדינת סעד.

קראו עוד (article/181/)

(article/192/)

חוצה אחיד בהלכה

🔖 **דיני חוזים** (/tag/61/) **חוקי המדינה** (tag/26)

(writer/0/) **הרב אלי גורפינקל** (writer/95/)

התפיסה ההלכתית המקובלת היא, שחתימה על חוצה יוצרת חזקה חלוטה על כך שהחותם קרא את תוכנו של החוצה, הבינו והסכים לכל תנאיו, מתוך גמירות דעת מלאה. ברם, תפיסה זו התבססה על חוזים שנוסחו בידי שני הצדדים לעסקה, ולא נוסחו ביד צד אחד, על מנת שישמשו בסיס לחוזים רבים, עם אנשים רבים ובלתי מסוימים. בדורות האחרונים, עקב ההתפתחות התעשייתית מחד, ויצירתם של תאגידים רבי עוצמה, התפתח סוג חדש של חוצה, הלא הוא 'החוצה האחיד'. מאפייניו של חוצה זה הם, שהוא מנוסח בידי צד אחד לעסקה, לרוב – הצד החזק, כאשר החותם מצוי בעמדת מיקוח קשה, בהיותו נדרש לבחור בין אחת משתי אופציות: לחתום על החוצה בשלמותו, או לוותר על שירותים הנחוצים לו ביותר. מדינת ישראל, בהיותה ערה לבעייתיות המיוחדת של 'החוצה האחיד', חוקקה חוק שנועד לפתור את בעיית החוזים האחידים. במאמרו, מבקש הרב אליהו גורפינקל להוכיח שהתפיסה ההלכתית הנכונה היא, שהחתימה על החוצה יוצרת חזקה לכאורה, לכך שהחותם אמנם היה מודע לכל תנאיו של החוצה. חזקה זו ניתנת לסתירה, בהתאם לנסיבות החתימה. מדבריו עולה שלתפיסה זו היו מהלכים בהלכה עוד בטרם בא 'החוצה האחיד' לעולם, ויש בה כדי להגן על החותם, גם במקום שבו חוק החוזים האחידים לא יגן עליו. המאמר פורסם ב"משפטי ארץ – טענות וראיות", עפרה, תשס"ד

קראו עוד (article/192/)

(article/182/)

סקירת פס"ד: מסרב להתגרש ע"פ הוראת הרבי

🔖 **מאס עלי** (tag/76/)

(writer/0/) **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

סוגיית אכיפת גט על בעל כאשר האשה מואסת בו הובאה למרכז השיח הציבורי בעקבות הסרט גט. כפי שכבר נטען בעבר, בבתי הדין נפסק כדבר שבשגרה שכאשר מדובר ב"אמתלא מבוררת" של האשה, בית הדין יכפה גט על הבעל. דוגמא לכך קיימת בפסק הדין של הרב אליהו היישריק מבית הדין הרבני בתל אביב (תיק מס' 1014181/1, בפני הדיינים: הרב אליהו היישריק, הרב זבדיה כהן, הרב יצחק מרוה. פסק הדין ניתן בתאריך י"ג בשבט התשע"ה, 02/02/2015). בעניין זה קבע בית הדין שלאור התנהלותו האלימה של הבעל, ומסיבות נוספות, יש לקבל את בקשתה של האשה להתגרש.

קראו עוד (article/182/)

(article/19/)

שכר עבודה שלא צלחה

🔖 **(writer/0/)** **הרב דניאל כץ** (writer/6/)

לעתים פועל מוזמן לעבודה אך אינו מצליח לבצע אותה כראוי או שמבצע אותה אך מתגלה שאין בה צורך, מה הם כללי התשלום במקרים אלו? ראשית אם הפועל פשע במלאכתו אינו זכאי לשכר. לעניין הגדרת פשיעה יש לקבוע את המקובל במדינה כגון סופר סת"ם שטעה בכתיבה מעבר למקובל לטעות וכדומה. אם הפועל לא פשע יש להבחין

במספר מקרים: כאשר המלאכה לא צלחה מסיבות חיצוניות, כאשר עשה חלק ממלאכתו... מעבר לכך מובאים במאמר מספר דוגמאות מעשיות מפסקי דין הנוגעים בסוגיה זאת, וכן מובא דיון על מידת החיוב לשלם לפני משורת הדין במקרה זה...

קראו עוד (article/19/)

(article/12/)

החובה למכור בית לשוכר

שכירות דירה (tag/2/)

(writer/0/)**הרב אברהם גיסר** (writer/25/)

הרב אברהם גיסר דן בשאלה האם חל דין במצרה על שוכר, כלומר האם המשכיר חייב למכור את ביתו דווקא לשוכר ולא לקונה אחר.

קראו עוד (article/12/)

(article/27/)



פיצוי על הוצאת דיבה בכלי התקשורת

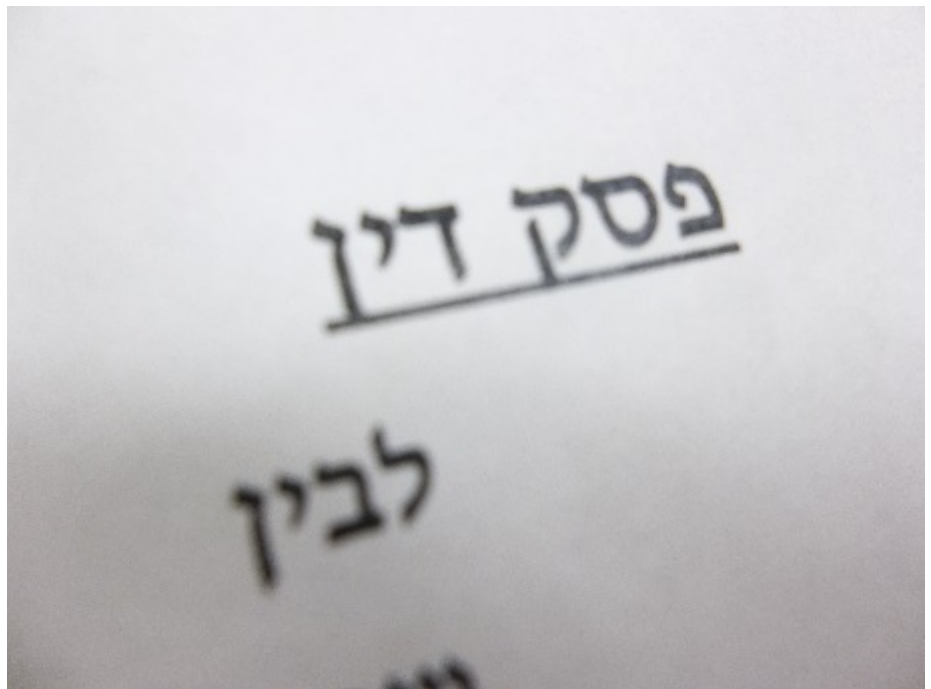
הוצאת דיבה ולשון הרע (/tag/24/) דינא דמלכותא - דינא (tag/41)

(writer/0/)**הרב הלל גפן** (writer/31/)

פעמים רבות אנו שומעים על אדם ששמו הוכתם ברבים על ידי פרסום באחד מכלי התקשורת. הדרך המקובלת להתמודד עם פרסום כזה היא הגשת תביעת דיבה בבית המשפט. האם יש ביסוס לתביעה כזו על פי דין תורה? המאמר דן בזכות לתקן תקנה לצורך פיצוי כספי למי שהוציאו עליו דיבה, והיחס לחוק לשון הרע כתקנת הקהל.

קראו עוד (article/27/)

(article/29/)



חיובי בעלי חיים שהרגו אדם

נדיקין (tag/3/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

המקרים החוזרים ונשנים של כלבים שתקפו בני אדם, ואף גרמו למותם, עוררו את השאלה האם יש מקום להעניש את בעלי החיים התוקפים? במאמר זה נבחנת השאלה האם גם על בעלי חיים מוטלות חובות ובהתאם לכך גם עונשים או לא? המאמר פורסם בביטאון ישיבת מעלה אפרים.

קראו עוד (article/29/)

(article/30/)

פרשת משפטים - בחוזה שלך

אודות המשפט העברי (tag/33/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

אחר מעמד מתן תורה הנשגב בפרשת יתרו, עוברת התורה לעסוק ב"קטנות", בפרטי ההלכות של פרשת משפטים. רבי אלעזר במדרש רבה הסביר קשר זה "שכל התורה תלויה במשפט". דווקא אחרי הקולות והברקים הענן והערפל יש הכרח לחזור לפרטיים הקטנים של המשפט, כי שם הא-לוהים. במאמר קצר מבואר כיצד דווקא קיומן של ההלכות הבנאליות-לכאורה, ההלכות העוסקות במשפט הן תנאי לקיומה של התורה. שפורסם בשבת בשבתו" שבת משפטים תש"ע

קראו עוד (article/30/)

(article/31/)

שופטים ושוטרים תתן לך!

אודות המשפט העברי (tag/33/)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

ספר החינוך מטיל את מצוות מינוי הדיינים על כלל הציבור, אולם, מתברר שישנה אחריות אישית לכל אדם על מערכת משפט התורה.

קראו עוד (article/31/)

(article/32/)

בית הדין לממונות - בין סמכות לבוררות

אודות המשפט העברי (/tag/34/) חוק הבוררות (tag/33)

(writer/0/) הרב ד"ר מיכאל בריס (writer/32/)

יש חסרון מהותי בעובדה שבתי הדין לממונות יכולים לדון מכוח חוק הבוררות בלבד. אולם, נראה שהדרך הנכונה לתקן עיוות זה אינה תיקון חוק הבוררות על ידי ביטול הצורך באישור הפסק או אף על ידי מתן זכות ערעור, אלא בהענקת סמכות זו בהסכמת הצדדים. פורסם בגיליון משרד המשפטים, פרשת דברים, תשס"ד, גיליון מס' 173

קראו עוד (article/32/)

(article/33/)

חוקים ומשפטים צדיקים - ייחודו של המשפט העברי

אודות המשפט העברי (tag/33/)

(writer/0/) הרב עדו רכניץ (writer/3/)

רבים שואלים, מה ייחודו של המשפט העברי, ובמה הוא שונה משיטות משפט אחרות הנהוגות בעולם. שאלה זו מקבלת משנה תוקף על רקע האיסור החמור להזדקק לבתי משפט שאינם פועלים על פי דין תורה. במאמר זה, מוצגות על קצה המזלג שלוש סוגיות עקרוניות, המייחדות את המשפט העברי. מאמר זה פורסם ב"מעט מן האור".

קראו עוד (article/33/)

(article/34/)

לגמור את הדין כדי להטיל שלום בעולם

אודות המשפט העברי (tag/33/)

(writer/0/) הרב עדו רכניץ (writer/3/)

ככלל, תפקידו של דיין במשפט העברי הוא לרדוף צדק, כלומר, לנגד עיניו של הדיין אמורה לעמוד מטרה אחת בלבד - פסיקת דין אמת. אמת שאינה מתחשבת בנסיבות האישיות של העומדים לדין - "לא תעשו עול במשפט, לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול, בצדק תשפט עמיתך" (ויקרא יט, טו). אף על פי כן, עיון בשיטת הרא"ש מעלה, כי הוא ראה מטרה נוספת לבית הדין, והיא השכנת שלום. אין הכוונה ליצירת אווירה רגועה ורגשי ידידות, אלא לכך שיש לחתור לסיום סכסוכים משפטיים, גם כאשר אין אפשרות לברר את האמת. מאמר זה פורסם ב"עלון שבוע בוגרים".

קראו עוד (article/34/)

(article/35/)

נזק עקיף

נזיקין (/tag/36/) צדק מקור ראשון (/tag/37/) סקירת פסק דין (/tag/35/) הסתמכות (tag/3)

(writer/0/) הרב שמואל פולצ'ק (writer/33/)

לחץ מוגבר של מים גרם לפיצוצים בצנרת. בית הדין של "ארץ חמדה גזית" בעפרה (תיק מס' 74043) זיכה את היישוב שסיפק את המים לחקלאי, בטענה שהוא אינו הנתבע הנכון. הסקירה זו מתמקדת בשאלת האחראיות של ספק שירות בסיסי לספק שירות כמובטח, ובשאלה מיהו הנתבע במקרה של שרשרת חוזית. פורסם במוסף צדק של מקור ראשון גיליון 911

קראו עוד (article/35/)

(article/77/)

זו מצווה וזה שכרה! מה בין הלואה לשאר ענייני ממונות

(writer/0/) הרב איתי אליצור (writer/58/)

אחת המצוות הייחודיות בתורה היא המצווה להלוות ללא רבית. מצווה זו היא חלק ממצוות צדקה, ונחשבת לאחת מדרכי הצדקה המעולות. למצוות זו השפעה גם על יכולת גביית החוב. המאמר פורסם בעלון "מעט מן האור" תשס"ג.

קראו עוד (article/77/)

(article/78/)

מיסי ישוב

📌 סמכות השלטון המקומי (tag/7/)

(writer/0/)**הרב דניאל כץ** (writer/6/)

במאמר קצר זה נבחנת החובה לשלם מיסי ישוב, וכן מה הם עיקרי זכויותיה של מזכירות הישוב לעשות בכסף. כבר המשנה קובעת (בבא בתרא א, ה): "כופין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר." כלומר כולם חייבים להשתתף בבניית דלת כניסה לחצר שתמנע כניסתם של גורמים לא רצויים. השולחן ערוך (חו"מ קסא, א) מוסיף דברים נוספים ומסתבר שכל זמן שאין הגדרה מפורטת של הסמכויות ישנו "מתחם סבירות" ממנו המזכירות איננה יכולה לחרוג, למשל, היא אינה יכולה להחליט על הקמת מצפה כוכבים או גשר מיתרים דקורטיבי בכניסה ליישוב. ברשויות המקומיות תשלום המיסים (ארנונה) הוא אכן לפי גודל הדירה, וביישובים מקובל לגבות תשלום אחיד מכל משפחה. תשלום זה הוא חובה גמורה וכפי שנאמר במשנה "כופין עליו" וממילא מי שאינו מוכן לשלם ייקרא אחר כבוד לבי"ד לממונות ואם לא תהיה בפיו טענה על מעילה בכספים או חריגה משימוש סביר ייאלץ לשלם את כל חובותיו.

קראו עוד (article/78/)

(article/82/)

הדחת חשוד בפלילים ממשרה ציבורית

📌 משטר וממשל (/tag/43/) התמודדות עם כשלים (tag/65/)

(writer/0/)**הרב ד"ר ירון אונגר** (writer/65/)

מן המפורסמות הוא, שאמון הציבור בנושאי המשרה הציבורית הוא אבן יסוד לכל מינוי לתפקיד ציבורי, ומשום כך "אין מעמידין פרנס על הציבור אלא אם כן נמלכים בציבור". אולם, עיון במקורות ההלכה מגלה, שיש לעשות הבחנה ברורה בין מינויו של חשוד לסילוקו של חשוד ממשרתו הציבורית. המאמר דן מהם הכללים ומתי ניתן וצריך לסלק חשוד. המאמר פורסם בneta בתאריך: ט' אלול, תשס"ח (09.09.08).

קראו עוד (article/82/)

(article/83/)



מעמדה של עסקת טיעון על פי ההלכה

📌 דינא דמלכותא - דינא (/tag/71/) בתי המשפט (tag/24)

(writer/0/) **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

עסקת הטיעון שנחתמה עם הנשיא לשעבר משה קצב מיקדה את תשומת הלב הציבורית בקיומן של עסקאות טיעון, ובשימוש הגובר שנעשה בהן. חוסר הנחת מהסדר זה נובע מהתחושה שאת ההליך המשפטי שמתיימר להשיג צדק, החליפה מדיניות של תגרנות משפטית בו החשוד בעבירה על החוק הוא שותף לגיטימי. זאת, מבלי להתייחס לקולת העונשים שנגזרים בעקבות עסקאות טיעון. מאידך, טוענים מנסחי עסקאות הטיעון כי סד האילוצים הנוקשה, הכולל עומס בלתי נסבל על מערכת המשפט, קושי בגיבוש מסכת ראייתית מניחה את הדעת, ועוד, אינם מותירים ברירה במקרים רבים מלבד עסקת טיעון. במאמר מובאים קריטריונים על פיהם ניתן לקבוע איזו עסקת טיעון ראויה ואיזו עסקה טיעון איננה ראויה.

קראו עוד (article/83/)

(article/86/)

נייר עמדה בנושא מקום מגורים

📌 חוקה (/tag/80/) הצעות חוק (tag/79)

(writer/0/) **הרב ד"ר ירון אונגר** (writer/65/)

למקום מגוריו נודעת השפעה רבה על עיצוב אישיותו. על כך עמד כבר דוד המלך, כאשר שיבח את האיש ש"במושב לצים לא ישב" (תהלים א, א). וכן הטיף התנא, רבי ינאי הארכלי לתלמידיו: "הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע" (אבות א, ו). הרמב"ם. קידם עיקרון זה כשהפך אותו להלכה פסוקה. לזכות זו אין ערך, אלא אם יוכל אדם להבטיח שמקום המגורים שבחר לו יוכל לשמר את זהותו התרבותית. הזכות לשמור על תרבותה של הקהילה נמצא, שההגנה על הזכות לבחור את מקום המגורים חייבת להיות כרוכה גם בהגנה על זכותה של הקהילה לשמר את אורחות חייה במקום המגורים שבו בחרה להתקיים. נייר העמדה הוא יוזמה של מכון משפטי ארץ ושל יסודות

קראו עוד (article/86/)

(article/87/)

נייר עמדה בנושא זכות הקניין

📌 חוקה (/tag/80/) הצעות חוק (tag/79)

(writer/0/) **הרב ד"ר ירון אונגר** (writer/65/)

המסורת היהודית אינה רואה בעין רעה את הקניין ואת צבירת העושר, רכושו של אדם "מעמידו על רגליו", ומשום כך העני, שאינו מסוגל לכך, "נחשב כמת". בפירוש המהר"ל לביטוי זה רואים שתחושת העצמאות ויכולתו של אדם לקיים את עצמו, היא הלוח של תחושת החיים, ומי שמאבד תחושה זו, הוא כמת. נייר העמדה מתייחס לשלושה נקודות בעיתיות בזכות הקניין: • החובה להגן על זכות הקניין – על החוקה מוטלת החובה לא רק "לא לפגוע" בזכות הקניין אלא גם להגן עליו. • חלק מזכות הקניין היא גם הזכות לממש אותו, ואין להפריד ביניהם. • הפקעה שלטונית – גם השלטון מחויב לא לפגוע ביחיד ולכן, לא יפקע נכס, אלא על פי חוק שנועד לקדם מטרות ציבוריות שההפקעה היא הדרך היחידה להגשמתן, ולאחר שהובטח פיצוי הולם לבעל הנכס שהופקע. נייר העמדה הוא יוזמה של מכון משפטי ארץ ושל יסודות

קראו עוד (article/87/)

(article/88/)

נייר עמדה בנושא מאסר חייבים

📌 חוקה (/tag/68/) הוצאה לפועל (/tag/80/) הצעות חוק (tag/79)

(writer/0/) **הרב ד"ר ירון אונגר** (writer/65/)

מאסר החייב נתפס בעיני הרמב"ם כ"דרך שדיני הגוים", שהרי "לא מצינו בשום מקום חיוב גוף מחמת ממון". כנגד זה בתקופה מאוחרת יותר בשל הברחת נכסים מן הנושים, התיר הריב"ש לקהילת סרגוסה לאסור חייבים מכח תקנת קהילה. כל המחלוקת היא כאשר יש בכוחו של החייב לשלם, אך אם אין בכוחו לשלם את חובו, מוסכם על הכל שאין לאסור אותו. יש לבחון את הדברים גם ביחס להתנהגותה של מדינה יהודית, שלה יש כלי נוסף והוא המשפט בפלילי. המלצת נייר העמדה היא אחת משתיים: א. להעביר את הדיון במאסר חייבים למשפט הפלילי, שקובע את הכלל שהמאסר איננו כלי אזרחי אלא כלי לטיפול בעבריינים. ב. לאפשר מאסר חייב, אך רק בנסיבות חריגות, כאשר יש ביכולתו לשלם והוכח הדבר. נייר העמדה הוא יוזמה של מכון משפטי ארץ ושל יסודות

קראו עוד (article/88/)

(article/89/)

נייר עמדה בנושא חופש ההתאגדות

📌 חוקה (/tag/80/) הצעות חוק (tag/79)

(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

המלצות נייר העמדה הן: 1. נראה שאין לשלול באופן מוחלט את האפשרות לכפות על פי חוק על אדם להיות חבר באיגוד, אך יש להדגיש שכפיה כאמור תוכל להתקיים רק בתנאי שהאיגוד הוא על בסיס קיומה של קהילה טבעית, שהאדם חבר בה ממילא. 2. יש להגביל את חופש ההתאגדות במקרה של פגיעה בביטחון המדינה ובקיומה. 3. כאשר קיים קונצנזוס חברתי המבטא סלידה ושאת נפש מן העמדה המוסרית שחברי הקבוצה מבטאים, ניתן לשלול את זכותה להתאגד. נייר העמדה הוא יוזמה של מכון משפטי ארץ ושל יסודות

קראו עוד (article/89/)

(article/90/)

נייר עמדה בנושא שוויון

📌 חוקה (/tag/80/) הצעות חוק (tag/79)

(writer/0/)**הרב ד"ר ירון אונגר** (writer/65/)

יש להגביל את הזכות לשוויון, באופן שיבטיח את יכולתו של המחוקק ואף את יכולה של הרשות המבצעת לחוקק חוקים, לקבוע תקנות ולנקוט במדיניות שתכליתה היא שמירה על זהותה של המדינה כמדינת לאום יהודית, אף אם ניתן לראות במדיניות זו מדיניות מפלה. נייר העמדה הוא יוזמה של מכון משפטי ארץ ושל יסודות

קראו עוד (article/90/)

(article/91/)

תיקון לחוק ההוצאה לפועל: בדיקת רכב מעוקל

📌 הוצאה לפועל (/tag/80/) הצעות חוק (tag/68)

(writer/0/)**הרב הלל גפן** (writer/31/)

ישנן נקודות בהן חוק הוצאה לפועל והתקנות הנלוות אליו גורם עוול. למשל, כאשר מדובר בעיקול של רכב, השיטה היא שהרכב מעוקל ונמכר ללא שניתנת אפשרות לקונים לבדוק אותו. במילים אחרות, הרכב עומד סגור לחלוטין במגרש, והקונים המעוניינים בוחרים אותו מבחוץ ומחליטים כמה הם מוכנים לשלם עליו. כדי לתקן את המצב ראוי היה לתקן את התקנות שקבע שר המשפטים, אולם, עד שהדבר יתוקן אנו מציעים לתקן את סעיף 27 לחוק ההוצאה לפועל.

קראו עוד (article/91/)

(article/112/)

שוחד לנבחרי ציבור



(writer/0/)**הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

בבחירות הפנימיות בליכוד בשנת 2002 התפרסמו חשדות לכך שחלק מהמתמודדים הזמינו את חברי המרכז לנפוש בבית מלון, ולארוחות במסעדה (פרשת סיטי טאואר). במאמר זה נבחן סיפור זה בראי המשפט העברי, המאמר פורסם בעתון "הצפה" (2002) סמוך לאירוע. על פי ההלכה, לנבחרי ציבור יש מעמד של דיינים, ומכאן נגזר גם האיסור המוטל עליהם לקבל שוחד. במאמר נבחנו מספר שאלות: האם מעשים כאלה הם בגדר שוחד? האם הם פוסלים את הנבחרים לכהן בכנסת? האם חברי הגוף הבוחר נפסלים מלכה בגוף זה?

קראו עוד (article/112/)

(article/114/)

מניעת רוכלות ביישוב

✦ **אתיקה עסקית** (/tag/7/) **סמכות השלטון המקומי** (tag/56)

(writer/0/) **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

האם ניתן למנוע מרוכלים המוכרים סחורה ביישוב לעשות זאת, כאשר: - המכירה מתקיימת בשטח ציבורי, או תוך הסתובבות בין הבתים? - המכירה מתקיימת באופן חד פעמי או קבוע? - נמכרת סחורה שיש בחנויות ביישוב, או סחורה אחרת? מאחורי השאלה מסתתרת הדילמה עד כמה יש לאפשר מסחר חופשי, שאמור להועיל לציבור הרחב, כאשר יש בכך פגיעה בסוחרים המקומיים. לשאלה זו ישומים גם במישור הלאומי – עד כמה יש להגן על היצרנים המקומיים מפני ייבוא סחורות מחו"ל, ייבוא שאמור להוזיל את מחירי המוצרים לציבור הרחב. העיקרון העולה מהמאמר הוא שטובת כלל הציבור יכולה להוות שיקול להטלת הגבלות על המסחר. המאמר פורסם ב"עט עפרה" (ניסן תשס"ד).

קראו עוד (article/114/)

(article/118/)



מינויים פוליטיים

✦ **משטר וממשל** (tag/65/)

(writer/0/) **הרב עדו רכניץ** (writer/3/)

דו"ח מבקר המדינה שם במוקד השיח הציבורי את בעיית המינויים הפוליטיים. תופעה זו, מעוררת ברבים סלידה וניצול בידי בעלי הכוח, אולם, האם לתחושה זו יש גם בסיס הלכתי? מאמר זה פורסם ב"פסג זמן", פסגות.

קראו עוד (article/118/)

(article/358/)

מס הכנסה שלילי

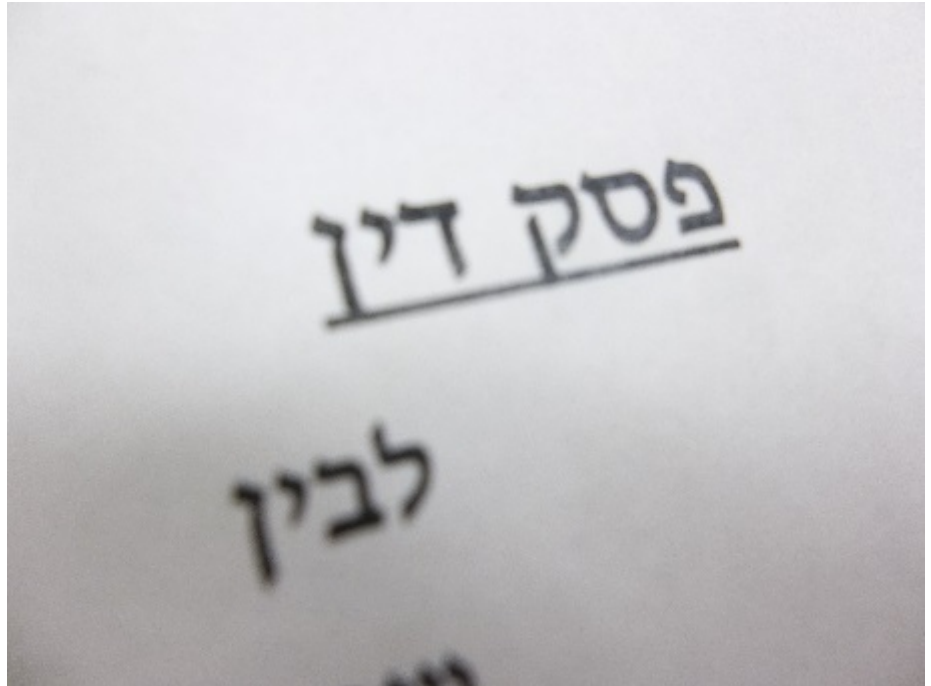
כלכלה יהודית (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (tag/81)

(writer/0/) **הרב יהודה זולדן** (writer/46/)

האם נכון להגיע למצב כזה שמי שיוצא לעבוד, מקבל השלמת הכנסה שהיא צדקה, ולא תגמול אמיתי על עבודתו? האם הצדק לא מחייב לדרוש מהמעסיקים לשלם שכר ראוי לעובד?

קראו עוד (article/358/)

(article/359/)



ביטול עסקה תוך 14 יום

מיקח טעות (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (tag/61) **חוקי המדינה** (tag/58)

(writer/0/) **הרב שלמה אישון** (writer/5/)

נראה שלפי ההלכה יש להבחין בין מצבים בהם ניתן לומר שנפל פגם בגמירות הדעת של הקונה, כתוצאה מלחץ שיווקי שהופעל עליו בדרכים שונות, או כתוצאה טעות כלשהי (אף שאין בה בכדי להגדיר את העסקה כמקח טעות), לבין מצבים כגון זה המתואר לעיל, בהם גמירות הדעת היא מוחלטת וביטול העסקה נעשה משיקולים ספקולטיביים בלבד. במצבים מהסוג הראשון ניתן לראות את אפשרות ביטול העסקה כ"תקנת הציבור" התקפה על פי ההלכה, אולם במצבים מהסוג השני, נראה שאסור יהיה על פי ההלכה לבטל את העסקה – אלא אם כן נעשה הדבר בהסכמתו המוחלטת של המוכר.

קראו עוד (article/359/)

(article/367/)

הסכם שיפוי בין בני זוג

מזונות (/tag/36/) **צדק מקור ראשון** (tag/87)

(writer/0/) **הרב אליהו בן דהן** (writer/168/)

האב יכול להגיע להסכם עם האם, שבנסיבות מסוימות תיקח האם על עצמה את חיוב המזונות. אולם אם יתברר בעתיד שהאם אינה יכולה לשלם את ההתחייבות שקבלה על עצמה, חוזר החיוב לאב שעליו לשלם את תשלומי המזונות לילדיו. האב יכול בעתיד, לכשתעשיר האם, לתבוע ממנה לממש את הסכם השיפוי ביניהם.

קראו עוד (article/367/)

(article/144/)



דגשים למדיניות כלכלית יהודית לקראת תקציב 2013-2014

כלכלה יהודית (/tag/12/) דיני עבודה (tag/81)

(writer/0/) הרב שלמה אישון (writer/5/), הרב עדו רכניץ (writer/3/)

מכוני המחקר התורניים משפטי ארץ וכתר מתכבדים להגיש נייר עמדה בשורה של סוגיות כלכליות חברתיות ע"פ מקורות היהדות. מבנה נייר העמדה: נייר העמדה כולל מספר סוגיות מרכזיות העומדות לפתחם של מקבלי ההחלטות בשנים הקרובות, ובמיוחד לקראת תקציב 2013-2014. בכל סוגיות מובאים משפטי רקע ובסופן המלצות. הרחבה ומקורות מובאים בהערות שוליים.

קראו עוד (article/144/)

(article/166/)

נייר מסכם מבוא למדינת רווחה יהודית

כלכלה יהודית (tag/81/)

(writer/0/) הרב עדו רכניץ (writer/3/)

מסמך זה מסכם תקופת לימוד בבית המדרש הישיבתי בירושלים בשנת תשע"ד בנושא: כלכלה, רווחה ויהדות. בלימוד השתתפו אנשי כלכלה ורווחה בהדרכתו של הרב עדו רכניץ. בסיום הלימוד נוסח מסמך זה המתווה את עקרונות מדינת הרווחה על פי התורה. בית המדרש נתמך על ידי משרד המדע.

קראו עוד (article/166/)

(https://www.facebook.com/mispatey)



(https://plus.google.com/109440266970904919165/posts)



IMK - הקמת אתרים (http://www.imk.co.il)